

«Կոնվերս Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

2017թ. սեպտեմբերի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար

Բովանդակություն

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	1
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	4

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1.	Գործունեության նկարագրություն	7
2.	Հայաստանի գործարար միջավայրը	7
3.	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	13
4.	Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	25
7.	Տոկոսային եկամուտ և ծախս	26
8.	Միջնորդավճարների գծով եկամուտ և ծախս	26
9.	Զուտ առևտրային եկամուտ	26
10.	Այլ եկամուտ	27
11.	Արժեզրկումից կորուստներ	27
12.	Անձնակազմի գծով ծախսեր	27
13.	Այլ ծախսեր	27
14.	Շահութահարկի գծով ծախս	28
15.	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	29
16.	Առևտրային արժեթղթեր	30
17.	Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	30
18.	Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	30
19.	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	34
20.	Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	34
21.	Հիմնական միջոցներ	35
22.	Ոչ նյութական ակտիվներ	36
22.1	Բռնագանձված ակտիվներ	37
23.	Այլ ակտիվներ	37
24.	Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	38
25.	Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	38
26.	Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	38
27.	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	39
28.	Այլ փոխառու միջոցներ	39
29.	Այլ պարտավորություններ	39
30.	Ստորադաս փոխառություններ	40
31.	Կապիտալ	40
32.	Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	41
34.	Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ	42
33.	Իրական արժեքի չափում	44
34.	Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ	50
35.	Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	51
36.	Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	52
37.	Ռիսկերի կառավարում	53
38.	Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն	67
39.	Կապիտալի համարժեքություն	68

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

30 Սեպտեմբերի 2017թ.

Կոնվերս բանկՓԲԸ, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 26/1

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	30/09/2017թ.	31/12/2016թ. ստուգված
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	49,506,625	44,751,939
Առևտրային արժեթղթեր	16	322,977	184,833
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	17	2,239,095	2,320,882
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	18	144,427,439	119,024,824
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	19	22,419,329	14,929,205
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	20	4,077,185	
Հիմնական միջոցներ	21	5,918,633	6,384,767
Ոչ նյութական ակտիվներ	22	221,844	139,802
Բոնազանձված ակտիվներ	23	2,250,502	2,385,649
Այլ ակտիվներ	24	2,045,515	871,369
Ընդամենը ակտիվներ		233,429,144	190,993,270
Պարտավորություններ և կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	25	12,448,309	278,064
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	26	45,271	31,591
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27	162,875,193	139,680,217
Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	28	3,954,522	
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		324,613	175,742
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	14	1,227,095	1,113,141
Այլ փոխառու միջոցներ	29	10,846,693	9,096,208
Այլ պարտավորություններ	30	1,053,649	841,484
Ստորադաս փոխառություններ	31	5,885,317	7,598,818
Ընդամենը պարտավորություններ		198,660,662	158,815,265
Կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	32	16,416,633	16,416,633
Էմիսիոն եկամուտ		63,233	63,233
Գլխավոր պահուստ		1,243,064	1,005,996
Այլ պահուստներ		5,085,453	4,718,326
Զբաղիված շահույթ		11,960,099	9,973,817
Ընդամենը կապիտալ		34,768,482	32,178,005
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ		233,429,144	190,993,270

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը՝ 13.10.17թ

Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրեն
տնօրինության նախագահ՝

Գլխավոր հաշվապահ՝

Ա. Հակոբյան

Բ. Ազատյան

**Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն
2017 թվականի սեպտեմբերի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար**

	Շանթթ.	01/07/17- 30/09/17	01/01/17- 30/09/17	01/07/16- 30/09/16	01/01/16- 30/09/16
Հազար ՀՀ դրամ					
Տոկոսային եկամուտ	7	4,506,592	12,724,726	3,418,163	10,222,683
Տոկոսային ծախս	7	(2,122,300)	(6,105,258)	(1,723,182)	(4,945,308)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		2,384,293	6,619,468	1,694,981	5,277,375
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	8	719,327	1,749,724	596,154	1,460,615
Միջնորդավճարների գծով ծախս	8	(224,307)	(527,941)	(234,361)	(544,418)
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ		495,020	1,221,783	361,793	916,197
Զուտ առևտրային եկամուտ	9	388,072	854,860	268,425	379,338
Արտարժույթի վերագնահատումից զուտ (վնաս)/օգուտ		(75,730)	(2,349)	(83,171)	(47,845)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ օգուտ		76,676	121,261	4,997	43,145
Այլ եկամուտ	10	250,670	724,459	211,251	748,753
Արժեզրկումից կորուստներ	11	(396,828)	(970,631)	(455,507)	(769,665)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(977,892)	(2,928,893)	(900,286)	(2,493,500)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	21	(183,898)	(562,417)	(193,952)	(547,170)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	22	(11,052)	(28,889)	(21,616)	(86,300)
Այլ ծախսեր	13	(740,344)	(2,024,979)	(709,774)	(1,961,222)
Շահույթ/(վնաս) մինչև շահութահարկ		1,208,988	3,023,674	177,141	1,459,106
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(226,039)	(542,537)	611,599	308,269
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/(վնաս)		982,949	2,481,137	788,740	1,767,375
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ					
Հիմնական միջոցների վերագնահատում		-	(61,078)	-	-
Շահութահարկի ազդեցություն		-	12,010	-	-
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		-	(49,068)	-	-
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ					
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի հետ կապված գործառնություններից չիրացված օգուտ/(վնաս)		161,454	756,740	764,096	1,212,048
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի հետ կապված գործառնություններից իրացված օգուտ՝ վերադասակարգված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում		(76,676)	(121,261)	(4,997)	(43,145)
Շահութահարկի ազդեցություն		(16,956)	(127,096)	(133,656)	(215,617)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		67,822	508,383	625,443	953,286
Այլ համապարփակ եկամուտ/վնաս հարկումից հետո		67,822	459,315	625,443	953,286
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ/(վնաս)		1,050,772	2,940,452	1,414,183	2,720,661

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
 2017 թվականի սեպտեմբերի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար**

	Կանոնադրա կան կապիտալ	Էմիսիոն էկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը կապիտալ
Հազար ՀՀ դրամ Մնացորդն առ 2016թ. հունվարի 1(ստուգված)	7,002,033	63,233	1,005,996	337,223	3,316,639	8,976,301	20,701,425
Կանոնադրական կապիտալի համալրում	6,985,200						6,985,200
Հատկացում գլխավոր պահուստին							-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին						(168,704)	(168,704)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	6,985,200	-	-	-	-	(168,704)	6,816,496
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/վնաս						1,767,375	1,767,375
Հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ շահույթ/վնաս				953,286	-		953,286
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ էկամուտ/(վնաս)	-	-	-	953,286	-	1,767,375	2,720,661
Վերագնահատման պահուստի ամրորիզացիա					(91,013)	91,013	-
Մնացորդը 2016թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	13,987,233	63,233	1,005,996	1,290,509	3,225,626	10,665,984	30,238,582
Մնացորդն առ 2017թ. հունվարի 1(ստուգված)	16,416,633	63,233	1,005,996	1,365,200	3,353,126	9,973,817	32,178,005
Կանոնադրական կապիտալի համալրում							
Հատկացում գլխավոր պահուստին			237,068			(237,068)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին						(349,975)	(349,975)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	237,068	-	-	(587,043)	(349,975)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/վնաս						2,481,137	2,481,137
Հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ շահույթ/վնաս				508,383	(49,068)		459,315
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ էկամուտ/(վնաս)	-	-	-	508,383	(49,068)	2,481,137	2,940,452
Վերագնահատման պահուստի ամրորիզացիա					(92,188)	92,188	-
Մնացորդը 2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	16,416,633	63,233	1,243,064	1,873,583	3,211,870	11,960,099	34,768,482

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն
2017 թվականի սեպտեմբերի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար**

Հազար ՀՀ դրամ	01/01/2017-30/09/2017 թ.	01/01/2016-30/09/2016 թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Ստացված տոկոսներ	12,265,992	10,014,742
Վճարված տոկոսներ	(5,740,741)	(4,606,009)
Ստացված միջնորդավճարներ	1,749,724	1,460,615
Վճարված միջնորդավճարներ	(527,941)	(544,418)
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից օգուտ / վնաս	854,860	379,338
Ստացված այլ եկամուտ	724,459	585,708
Վճարված վարչական ծախսեր	(2,928,893)	(2,493,500)
Այլ գործառնական ծախսեր	(2,024,979)	(1,961,222)
Դրամական միջոցների հոսքեր` մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունները	4,372,481	2,835,254
<i>Գործառնական ակտիվների (ավելացում)/նվազում</i>		
Առևտրային արժեթղթեր	138,144	417,341
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	61,117	5,333,358
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(24,846,090)	(18,318,740)
Բռնագանձված ակտիվներ	135,147	(212,236)
Այլ ակտիվներ	271,132	(514,824)
<i>Գործառնական պարտավորությունների ավելացում/(նվազում)</i>		
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	12,514,521	(5,825,475)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26,418,515	9,643,984
Այլ պարտավորություններ	(233,773)	(33,507)
Ջուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	18,831,194	(6,674,845)
Վճարված շահութահարկ	(148,871)	25,160
Ջուտ դրամական միջոցների հոսքեր` ստացված գործառնական գործունեությունից	18,682,323	(6,649,685)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	(13,786,063)	(4,596,433)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից հոսքեր	3,499,978	3,248,381
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(34,856)	(29,194)
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(247,242)	(271,319)
Հիմնական միջոցների վաճառքից հոսքեր	3,850	396
Ջուտ դրամական միջոցների հոսքեր` օգտագործված ներդրումային գործունեությունում	(10,564,332)	(1,648,170)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Մուտքեր կանոնադրական կապիտալի համալրումից	-	6,985,200
Այլ փոխառու միջոցների ներգրավումից հոսքեր	3,400,027	2,198,168
Այլ փոխառու միջոցների մարումներ	(5,089,664)	(1,451,543)
Ստորադաս փոխառությունների մարումներ	(1,592,382)	(282,662)
Բաժնետերերի վճարված շահաբաժիններ	(349,975)	(168,713)
Ջուտ դրամական միջոցների հոսքեր` (օգտագործված)/ստացված ֆինանսավորման գործունեությունում	(3,631,995)	7,280,450
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	4,485,995	(1,017,404)
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	268,691	83,269
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում	44,751,939	46,029,188
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում (Ման. 15)	49,506,625	45,095,052

1. Գործունեության նկարագրություն

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Բանկ») հանդիսանում է Խմբի մայր կազմակերպությունը, որը ներառում է Բանկը և իր դուստր ընկերությունը (այսուհետ՝ «Խումբ»):

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ն հիմնվել է 1994թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 1994թ. նոյեմբերի 28-ին ՀՀ Կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 57 արտոնագրային համարով:

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ, տրամադրում է վարկեր և իրականացնում է դրամական փոխանցումներ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում և ՀՀ տարածքից դուրս, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ, ինչպես նաև իր հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ:

Բանկի գլխամասային գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկն ունի 32 մասնաճյուղ, որոնք գտնվում են Երևանում և Հայաստանի տարբեր մարզերում, իսկ 1 մասնաճյուղը՝ ԼՂՀ տարածքում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան փող. 26/1:

Խմբի մայր կազմակերպության աշխատակիցների թվաքանակը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմել է 699 աշխատակից, իսկ Դուստր կազմակերպությանը՝ 26 աշխատակից :

2017 թվականի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ «Ընդվանդ Գլոբալ Ինվեստմենտ» ՍՊԸ-ն հանդիսանում է Բանկի խոշորագույն բաժնետերը (բաժնետոմսերի 80.94%-ի սեփականատեր):

Հայփոստ Թրասթ Մենեջմենթ Բի ՎԻ-ն 2016-թ.ի վերջին ձեռք բերելով Բանկի բաժնետոմսերի 14.06%-ը՝ դարձավ երկրորդ խոշոր բաժնետերը:

Իսկ Հայաստանյաց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին տիրապետում է բաժնետոմսերի 5%-ին:

Խմբի վերջնական վերահսկող անձ հանդիսանում է արգենտինացի գործարար Է. Էռնեկյանը:

Բանկի դուստր ընկերությունը

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են հետևյալ դուստր ընկերությունը.

<i>Դուստր ընկերություն</i>	<i>Բաժնեմաս %</i>			<i>Երկիր</i>	<i>Միավորման ամսաթիվ</i>	<i>Ոլորտ</i>
	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>30/09/2017</i>			
«Կոնվերս Ինկասսցիա» ՍՊԸ	100%	100%	100%	Հայաստան	20 ապրիլի, 2000թ.	Դրամական միջոցների, դրանց համարժեքների և այլ ակտիվների տեղափոխում

2. Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է իրականացնել քաղաքական և տնտեսական բարեփոխումներ: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են զարգացած գործարար միջավայր և համապատասխան օրենսդրական ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և կառուցվածքային զարգացման ցածր մակարդակն է՝ գույակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Խմբի վիճակի վատթարացմանը: Այնուամենայնիվ, քանի որ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Խմբի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ հանգամանքներում ձեռնարկվում են համապատասխան միջոցառումներ Խմբի կայունությունն ապահովելու նպատակով:

Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ»), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (այսուհետ՝ «ՀՀՄՄ») կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՄԿ»):

Զախման հիմունքներ

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի հիմունքով այն ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների և պարտավորությունների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացված են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով, բացառությամբ հողի և շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով:

Գործունեության անընդհատություն

2014 թ. դեկտեմբերի 30-ին ՀՀ ԿԲ-ն փոխեց տեղական բանկերի համար սահմանված նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը՝ 5,000,000 հազ. դրամից դարձնելով 30,000,000 հազ. դրամ: Պահանջն ուժի մեջ է մտել 2017 թ. հունվարի 1-ից: 2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկի նորմատիվային կապիտալը կազմել է 34,263,692 հազ. դրամ (2016 թ.՝ 32,078,097 հազ. դրամ):

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները կազմվել են գործունեության անընդհատության սկզբունքի հիման վրա, քանի որ Բանկը համալրել է բանկի կանոնադրական կապիտալը նոր պահանջին համապատասխանելու համար:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Խմբի գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Խումբը: Խմբի գործառնական և ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Խումբը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության պահանջներին համապատասխան: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Խմբի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը փոխարկելի չէ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Խումբը կիրառել է հետևյալ վերանայված ՖՀՄՄ-ները, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2016 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՄ 1-ի փոփոխություններ. Նախաձեռնություն տեղեկատվության բացահայտման ոլորտում

ՀՀՄՄ 1-ում կատարված փոփոխությունները հստակեցնում են, այլ ոչ թե էապես փոխում ՀՀՄՄ 1-ի առկա պահանջները: Փոփոխությունները պարզաբանում են հետևյալը՝

- ▶ ՀՀՄՄ 1-ի պահանջները էականության նկատմամբ,
- ▶ Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունների առանձին հոդվածները կարող են առանձնացվել,
- ▶ Կազմակերպություններն ունեն հնարավորություն ընտրելու ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրությունների ներկայացման կարգը,

- ▶ Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ստացիացված կազմակերպությունների և համատեղ ձեռնարկությունների համապարփակ եկամտի մասը պետք է ներկայացվի ամբողջությամբ մեկ հոդվածում և դասակարգվի որպես հոդվածներ, որոնք հետագայում կդասակարգվեն կամ չեն դասակարգվի շահույթի կամ վնասի կազմում:

Բացի այդ, փոփոխությունները պարզաբանում են այն պահանջները, որոնք կիրառվում են ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում լրացուցիչ միջանկյալ ենթագումարների բացահայտման ժամանակ: Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2016 թ.-ի հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Սույն փոփոխությունը ազդեցություն չունի Խմբի վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ` 2012-2014 թթ.

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2016 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Դրանք, մասնավորապես ներառում են`

ՖՀՄՍ 5 «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն»

Ակտիվները (կամ օտարման խմբերը) ընդհանուր առմամբ օտարվում են կա՛մ վաճառքի, կա՛մ սեփականատերերի միջև բաշխման միջոցով: ՖՀՄՍ 5-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ նշված օտարման մեթոդներից մեկը մյուսով փոխարինելը չի նշանակի օտարման նոր պլան, այլ այն կհանդիսանա սկզբնական ծրագրի շարունակություն: Հետևաբար ՖՀՄՍ 5-ի պահանջների կիրառման ընդհատում չի լինի: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի առաջընթաց կերպով: Սույն փոփոխությունը ազդեցություն չունի Խմբի վրա:

ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ»

Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը, որը ներառում է միջնորդավճար, կարող է հանդիսանալ ֆինանսական ակտիվի շարունակական ներգրավվածություն: Կազմակերպությունը պետք է գնահատի միջնորդավճարի բնույթը և պայմանագիրը ՖՀՄՍ 7-ի շարունակական մասնակցության ուղեցույցի համաձայն` գնահատելու համար, թե արդյոք պահանջվում են բացահայտումներ: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի այնպես, որ շարունակական ներգրավվածություն կազմող ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի գնահատումը կատարվի հետընթաց: Սակայն, պահանջվող բացահայտումները չպետք է կատարվեն ավելի վաղ ժամանակահատվածներում, քան այն տարեկան ժամանակաշրջանը, երբ կազմակերպությունն առաջին անգամ կիրառում է փոփոխությունները: Սույն փոփոխությունը ազդեցություն չունի Խմբի վրա:

3. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Ստորև ներկայացված են ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք թողարկվել են, բայց Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Խումբը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները ուժի մեջ մտնելուց հետո:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

2014 թ. հուլիսին ՀՀՄՄԽ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի վերջնական տարբերակը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքներին վերաբերող նախագծի բոլոր փուլերն ու փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ին` «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը», և ՖՀՄՍ 9-ի բոլոր նախկին տարբերակներին: Ստանդարտը ներկայացնում է դասակարգման, չափման, ինչպես նաև արժեզրկման և հեջավորման հաշվառման նոր պահանջներ:

Դասակարգման և չափման տեսանկյունից, նոր ստանդարտը կպահանջի գնահատել բոլոր ֆինանսական գործիքները, բացի բաժնային գործիքներում ներդրումներից և ածանցյալ գործիքներից, համակցված մոտեցման հիման վրա` ելնելով ընկերության ակտիվները կառավարելու բիզնես մոդելի և գործիքների դրամական հոսքերի բնութագրիչներից: ՀՀՄՍ 39-ի չափման կատեգորիաները կփոխարինվեն հետևյալ կատեգորիաներով. իրական արժեքով` շահույթի կամ վնասի

միջոցով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող, և ամորտիզացված արժեքով չափվող գործիքներ: ՖՀՄՍ 9-ը նաև թույլ կտա ընկերություններին շարունակել դասակարգել (առանց հետագա վերադասակարգման հնարավորության) իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող, և ամորտիզացված արժեքով չափվող գործիքների սահմանմանը համապատասխանող գործիքները որպես իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա վերացնում կամ էապես նվազեցնում է չափման կամ ճանաչման անհետևողականությունը: Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքներում ներդրումները կարող են դասակարգվել (առանց հետագա վերադասակարգման հնարավորության) որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող գործիքներ, առանց օգուտների կամ վնասների հետագա վերադասակարգման ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառման ՀՀՄՍ 39-ի պահանջները էապես չեն փոխվի:

ՖՀՄՍ 9-ը նաև հիմնովին կփոխի վարկերի արժեզրկման նկատմամբ մոտեցումը: Ստանդարտը կփոխարինի ՀՀՄՍ 39-ի՝ կրած վնասների մոտեցումը ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) մոտեցմամբ: Խմբից կպահանջվի ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստ ճանաչել բոլոր վարկերի և պարտքային ֆինանսական գործիքների համար, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ինչպես նաև վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի համար: Պահուստը գնահատվում է ակնկալվող վարկային կորուստների հիման վրա՝ կապված հաջորդ տասներկու ամիսների ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հետ: Այն դեպքերում, երբ գործիքի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի էական աճ, պահուստը գնահատվում է ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հիման վրա:

ՖՀՄՍ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառությունը թույլատրվում է: Ստանդարտը կիրառվում է հետընթաց կարգով, սակայն համեմատական տեղեկատվության վերահաշվարկ չի պահանջվում. կիրառման ազդեցությունը անցման ամսաթվին (2018թ. հունվարի 1) կգրանցվի չբաշխված շահույթում: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ազդեցություն կունենա Խմբի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վրա, սակայն ազդեցություն չի ունենա Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման վրա: Խումբն ակնկալում է, որ ՖՀՄՍ 9-ը նշանակալի ազդեցություն կունենա իր կապիտալի վրա: Այդ ազդեցության չափը որոշելու համար Խմբին անհրաժեշտ է կատարել ավելի մանրամասն վերլուծություն, որը հաշվի կառնի ամբողջ հիմնավորված և կիրառելի տեղեկությունը՝ ներառյալ հեռանկարային տարրեր: Խումբը սկսել է ՖՀՄՍ 9-ին անցման պրոցեսը: Խումբն ակնկալում է ավարտին հասցնել կիրառումը մինչև 2017թ.-ի ավարտը:

ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

2014 թ.-ի մայիսին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ՖՀՄՍ 15-ը, որն ուժի մեջ է մտնում 2018 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ վաղաժամկետ կիրառման հնարավորությամբ: ՖՀՄՍ 15-ը սահմանում է հասույթի ճանաչման սկզբունքները և կիրառելի է լինելու հաճախորդների հետ բոլոր պայմանագրերի համար: Սակայն, տոկոսային եկամուտները և միջնորդավճարները, որոնք ֆինանսական գործիքների և վարձակալության անբաժան մասն են կազմում, կշարունակեն գտնվել ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակներից դուրս և կկարգավորվեն այլ կիրառելի ստանդարտներով (օր.՝ ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 16՝ «Վարձակալություն»):

3. **Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 15 ստանդարտի համաձայն հասույթը պետք է ճանաչվի, երբ ապրանքներն ու ծառայությունները փոխանցվել են, այն փոխհատուցման գումարի չափով, որի նկատմամբ իրավունքը ընկերությունն ակնկալում է ստանալ այդ ապրանքների և ծառայությունների փոխանցման դիմաց: Ստանդարտը նաև կհստակեցնի հասույթի բնույթի, չափի և ժամկետների, ինչպես նաև հասույթի և հաճախորդներից համապատասխան դրամական հոսքերի վերաբերյալ ցանկացած անորոշության բացահայտումների մի շարք համապարփակ պահանջներ:

Խումբը չի նախատեսում ՖՀՄՍ 15-ի վաղաժամկետ ընդունում և ներկայումս գնահատում է դրա ազդեցությունը:

ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն» վարձակալության հաշվառման նոր ստանդարտը 2016թ. հունվարին: Նոր ստանդարտը զգալիորեն չի փոխում վարձակալության հաշվառումը վարձատուների համար: Մակայն, այն պահանջում է վարձակալներին ճանաչել վարձակալությունների մեծ մասը իրենց հաշվապահական հաշվեկշռում որպես վարձակալության գծով պարտավորություն համապատասխան ակտիվի օգտագործման իրավունքի հետ մեկտեղ: Վարձակալները պետք է կիրառեն միասնական մոդել բոլոր ճանաչված վարձակալությունների համար, բայց հնարավորություն կունենան չճանաչել կարճաժամկետ վարձակալությունները և ցածր արժեք ունեցող ակտիվների վարձակալությունը: Ընդհանուր առմամբ, շահույթի կամ վնասի ճանաչման կարգը նման է այսօրվա ֆինանսական վարձակալության հաշվառմանը՝ շահույթ կամ վնասում տոկոսային եկամտի և մաշվածության առանձին ճանաչմամբ:

ՖՀՄՍ 16 ուժի մեջ է մտնում 2019 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է, պայմանով, որ հասույթի նոր ստանդարտ ՖՀՄՍ 15-ը կիրառվում է նույն օրը:

Խումբը չի նախատեսում ՖՀՄՍ 16 վաղաժամկետ ընդունում և ներկայումս գնահատում է դրա ազդեցությունը:

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններ՝ «Շահութահարկ»

2016թ. հունվարին, փոփոխություններ հրապարակելով ՀՀՄՍ 12-ում, ՀՀՄՍԽ-ն հստակեցրեց ֆինանսական հաշվառման նպատակով իրական արժեքով չափվող, սակայն հարկային հաշվառման նպատակով սկզբնական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների գծով հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվառման պահանջները: Այս փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2017 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է: Խումբը ակնկալում է, որ փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա իր համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ՝ «Հաշվետվություն դրամական միջոցների հոսքերի մասին»

2016թ. հունվարին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակեց «Հաշվետվություն դրամական միջոցների հոսքերի մասին» ՀՀՄՍ 7-ում փոփոխություններ՝ նպատակ ունենալով բարելավել ֆինանսավորման գործունեության բացահայտումները և օգնել օգտագործողներին ավելի լավ հասկանալ հաշվետու ընկերության իրացվելիության դիրքերը: Ըստ նոր պահանջների՝ ընկերությունները պետք է բացահայտեն տեղեկատվություն ֆինանսավորման գործունեության հետևանքով իրենց ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխությունների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոփոխությունները դրամական հոսքերից և ոչ-դրամական հոգվածներից (օր.՝ օգուտ և վնաս արտարժույթի փոփոխությունից): Փոփոխությունը ուժի մեջ է մտնում 2017թ.-ի հունվարի 1-ից: Խումբը ներկայումս գնահատում է փոփոխության ազդեցությունը:

ՖՀՄԿԿ Մեկնաբանություն 22 – «Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարված փոխհատուցում»

Ուժի մեջ է մտնում 2018 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

Մեկնաբանությունը հստակեցնում է, որ ոչ դրամային ակտիվի և ոչ դրամային պարտավորության ապաճանաչումից կանխավճարված փոխհատուցման հետ կապված համապատասխան ակտիվի սկզբնական ճանաչման և ծախսերը և եկամուտները հաշվելու համար օգտագործվող սփոթ փոխարժեքը որոշելիս գործարքի ամսաթիվն այն ամսաթիվն է, երբ կազմակերպությունը սկզբնապես ճանաչում է կանխավճարված փոխհատուցումից առաջացող ոչ դրամային ակտիվը կամ ոչ դրամային պարտավորությունը: Եթե կան մի քանի ստացվող և վճարվող կանխավճարներ, կազմակերպությունը պետք է որոշի գործարքի ամսաթիվը յուրաքանչյուր ստացված կամ վճարված կանխավճարի համար:

Կազմակերպությունները պետք է կիրառեն փոփոխությունները հետընթաց: Կազմակերպություններն ունեն այլընտրանք կիրառել մեկնաբանությունը առաջընթաց դրա շրջանակներում գտնվող բոլոր ակտիվների, ծախսերի և եկամուտների համար, որոնք սկզբնապես ճանաչվել են հետևյալ ժամանակաշրջաններում կամ ավելի ուշ:

- (i) Այն հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում, երբ կազմակերպությունը առաջին անգամ կիրառել է մեկնաբանությունը,
- (ii) Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում՝ ներկայացված որպես համեմատական տեղեկատվություն այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ կազմակերպությունն առաջին անգամ կիրառում է մեկնաբանությունը: Մեկնաբանության վաղ կիրառումը թույլատրվում է և պետք է բացահայտվի: ՖՀՄՍ առաջին անգամ կիրառողները նույնպես կարող են կիրառել մեկնաբանությունը առաջընթաց ՖՀՄՍ-ին անցման ամսաթվին կամ դրանից հետո սկզբնապես ճանաչված բոլոր ակտիվների, ծախսերի և եկամուտների համար:

Փոփոխությունները նպատակ ունեն նվազեցնել պրակտիկայում առկա տարբերությունները, որոնք առաջանում են արտարժույթով ստացվող կամ վճարվող կանխավճարված փոխհատուցման հետ կապված ոչ դրամային ակտիվի կամ ոչ դրամային պարտավորության ապաճանաչումից համապատասխան ակտիվը, ծախսը կամ եկամուտը (կամ դրա մի մասը) ճանաչելիս: Փոփոխությունները ազդեցություն չունեն Խմբի վրա:

Տարեկան բարելավումներ 2014-2016 ժամանակաշրջան (թողարկված 2016 թ. դեկտեմբերին)

Ստորև 2014-2016 տարեկան բարելավումների ամփոփ նկարագիրն է:

ՖՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների առաջին անգամ որդեգրումը»

Առաջին անգամ կիրառողների համար կարճաժամկետ բացառությունները հանվել են.

- ՖՀՄՍ 1 E3-E7 պարագրաֆները հանվել են, որովհետև դրանք արդեն ծառայել են իրենց նպատակին:
- Փոփոխությունն ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին: Փոփոխությունն ազդեցություն չունի Խմբի վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Մույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում կիրառվում է ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

Համախմբման հիմունքները

Դուստր ընկերությունը, որի մայր կազմակերպությունը իրավունք ունի ներդրումներից ստանալ փոփոխական արդյունքներ կամ ենթարկվում է այդ արդյունքների փոփոխությունների հետ կապված ռիսկին և կարող է ազդել այդ ներդրումներից ստացվող արդյունքների վրա իր իրավասությունների միջոցով, համախմբվում է: Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է, երբ Խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր ընկերության նկատմամբ և դադարում է, երբ Խումբը կորցնում է այդ վերահսկողությունը: Ներխմբային բոլոր գործարքները, ինչպես նաև այդ գործարքների արդյունքում առաջացած մնացորդներն ու չիրացված օգուտները ամբողջությամբ բացառվում են: Չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը վկայում է փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրտվում են՝ այդ ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համապատասխանեցնելու նպատակով: Դուստր ընկերության հաշվետու տարին հանդիսանում է դեկտեմբերի 31-ը:

Ձեռքբերման ժամանակ դուստր ընկերության ակտիվները, պարտավորությունները և պայմանական պարտավորությունները չափվում են ձեռքբերման պահին գոյություն ունեցող իրական արժեքով: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած գերազանցող մաս ճանաչվում է որպես գուդվիլ: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած պակաս մասը (այսինքն՝ ձեռքբերման զեղչում) կրեդիտագրվում է ձեռքբերման ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

Ծախսերի և եկամուտների ճանաչում

Հասույթը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Խումբ և ստացված հասույթը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Խմբից, և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Մտորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև հասույթի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտ և ծախս

Տոկոսային եկամուտը ու ծախսը բոլոր տոկոսային եկամուտ բերող ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակով պահվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ուղղակի ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույթը: Վճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ծախսերի և եկամուտների ճանաչում (շարունակություն)

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը և ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

Գործառնական վարձակալությունից եկամուտ

Ներդրումային գույքի վարձակալությունից ստացվող եկամուտը հաշվառվում է գծային մեթոդով վարձակալության ժամանակահատվածի ընթացքում և ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում գրանցվում է «Այլ եկամուտ» հոդվածում:

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Խմբի գործառնական և հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները գրանցվում են գործառնական արժույթով՝ վերահաշվարկված ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս): Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ-ի փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ նվազեցված արտարժույթով կատարված գործարքի գծով ծախսերը: 2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր 478.41 ՀՀ դրամ (2016թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր համապատասխանաբար 483.9422 դրամ):

Սեզմենտային հաշվետվություն

Բանկի սեզմենտային հաշվետվությունները հիմնված են հետևյալ գործառնական սեզմենտների վրա՝ Մանրածախ բանկային գործունեություն, Կորպորատիվ բանկային գործունեություն, Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն:

Հարկում

Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են կապիտալում, որի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն հաստատված են թողարկման համար

մինչ համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է գնահատումների վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի վճարում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում, և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում գործում են նաև այլ գործառնական հարկեր, որոնք վերաբերում են Խմբի գործունեությանը: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամը, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները և այլ բանկերում պահվող մնացորդները (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների), որոնք կարճ ժամանակամիջոցում կարող են փոխարկվել կանխիկի, այդ թվում, մինչև 90 օր մարման ժամկետ ունեցող բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնք հեշտությամբ փոխարկելի են ֆիքսված կանխիկ գումարների, և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ գնման գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին՝ Լոնդոնի մետաղների բորսայի գնանշումների նկատմամբ զեղչմամբ: Թանկարժեք մետաղները ներառված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ակտիվներ» հոդվածում:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից որպես զուտ եկամուտ/վնաս՝ այլ եկամուտների կամ ծախսերի կազմում:

Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված

ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Խմբի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Բանկերի նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքներ

Խումբը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն դեպքում, երբ դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բոլոր կանոնավոր կերպով գնումներն ու վաճառքները արտացոլվում են գործարքի ամսաթվով: Հետագայում իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների կանոնավոր ձեռքբերման գործարքները պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակահատվածում հաշվառվում են նույն սկզբունքով, ինչ-որ ձեռքբերված գործիքները:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին այն չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած՝ այն դեպքում, երբ դա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի հետ կապված ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների (ներառյալ նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Խումբը իր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է հետևյալ խմբերի՝ վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Խմբի ղեկավարության կողմից սահմանված ուղեցույցի հիման վրա: Խումբը սահմանում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման ժամանակ և հետագայում յուրաքանչյուր հաշվետու տարում անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում կարող է վերադասակարգել դրանք:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս խմբում հաշվառվում են առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս խմբում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից ակտիվի ձեռքբերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Խումբը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Նմանատիպ ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող և սկզբնապես ճանաչվում են ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականության համաձայն, իսկ հետագա չափումը իրականացվում է իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշվող գների միջոցով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Այլ ֆինանսական գործիքներում ներառված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և բնութագրիչները սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրերի ռիսկերի և բնութագրիչների հետ, և հիմնական պայմանագրերը չեն հաշվառվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Պարունակվող ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է հիբրիդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական պայմանագիրը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում հիբրիդ գործիք որոշ դրամական հոսքեր փոփոխվում են նույն ձևով, ինչ առանձին ածանցյալ գործիքին:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, երբ.

- ▶ Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրային նպատակներով պահվող, իսկ բազիսային ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված արժեքով, ինչպես հաճախորդներին և բանկերին տրված վարկերը, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- ▶ Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին զեկուցվում են այդ արժեքով, համարվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, և
- ▶ Ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են մեկ կամ ավելի ներառված ածանցյալներ պարունակող պարտքային արժեթղթերը, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ածանցյալ գործիքները նաև դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Խմբի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ՝ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաճախորդներին տրված ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերը հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից կորուստների պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Խումբը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով, ընդ որում օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում մինչև ներդրումների օտարումը կամ արժեզրկումը, որի ընթացքում նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Խումբը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները: Կարգավորվող ֆինանսական շուկաներում ակտիվորեն վաճառվող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը որոշվում է հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գների միջոցով: Ակտիվ շուկա չունեցող գործիքների իրական արժեքը որոշվում է գնահատման մոդելների միջոցով: Նման մոդելները ներառում են վերջին շուկայական անկախ գործառնությունները, էականորեն չտարբերվող ակտիվների շուկայական գներին հղում կատարելը, զեղչված դրամական հոսքերի վերլուծությունը: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբն իրականացնում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի՝ արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների գնահատում:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում են արժեզրկված և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից առաջացած վնասի օբյեկտիվ հայտանիշը կարող է ներառել վարկառուի կամ վարկառուների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների խախտումների առկայությունը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենա սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում, ինչպես նաև դիտարկվող շուկաներից տեղեկատվությունն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ ժամկետանց վճարումների մակարդակի փոփոխություն կամ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք կապված են ակտիվների արժեզրկման հետ:

Խումբն ի սկզբանե գնահատում է արժեզրկված լինելու հայտանիշները անհատապես՝ էական ակտիվների համար, և անհատապես կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն համարվում: Եթե Խումբը որոշում է, որ անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար չկա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, անկախ այն հանգամանքից, էական է այն, թե՛ ոչ, այդ ակտիվը ներառվում է համանման վարկային ռիսկերի բնութագրիչներ ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբում և դրանց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմունքով: Ակտիվները, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է անհատական հիմունքով և որոնց նկատմամբ ճանաչվում են արժեզրկումից վնասներ, չպետք է գնահատվեն խմբային հիմունքով:

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը, որը չի ներառում վարկերից՝ ապագայում սպասվող կորուստները, որոնք Խումբը դեռ չի կրել: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից վնաս չափելու համար գեղջման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Խումբը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվների ապագա հոսքերի ներկա արժեքի հաշվարկը հիմնվում է այն դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարող են ստացվել գրավի իրացումից, նվազեցված գրավի բռնագանձման և օտարման ծախսումներով՝ անկախ բռնագանձման հավանականությունից:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Խմբի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի այնպիսի բնութագրիչներ, ինչպիսիք են ակտիվի տեսակը, ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետայնության կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմքով, որոշվում են ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրիչները համարժեք են համանման ակտիվների խմբի բնութագրիչներին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում են ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ չեզոքացնելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն չունեն, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում (շարունակություն)

Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլում և համապատասխանում են դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապրանքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում են խմբի կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են Խմբի կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Խմբին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման գծով ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակված վնասը փոխանցելով շահույթի կամ վնասի կազմ՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված վնասը, որը այլ համապարփակ եկամտից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի կազմ, հանդիսանում է ձեռքբերման արժեքի՝ հանած մայր գումարի մարումները ու ամորտիզացիան, և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում շահույթի կամ վնասի կազմում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները, միջև տարբերությունը: Ժամանակի արժեքին վերագրելի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններն արտացոլվում են որպես սոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթի իրական արժեքն աճում է, և այդ աճը հնարավոր է անկողմնակալորեն վերագրել շահույթի կամ վնասի կազմում արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը, ապա արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, իսկ հակադարձված գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այնուհանդերձ, արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- ▶ ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել չորրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն, ինչպես նաև,
- ▶ Խումբը կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) ոչ փոխանցել և ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Խումբը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և ոչ փոխանցել ու ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ակտիվը հաշվառվում է ակտիվում Խմբի շարունակվող մասնակցության սահմաններում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և Խմբից պահանջվող փոխհատուցման առավելագույն գումար:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում (շարունակություն)

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև, ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ, Խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի, ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ, երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ ուժի մեջ լինելու ժամկետը լրանում է: Նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորության փոխարինումը այլ ֆինանսական պարտավորությամբ (որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ երբ կատարվում է գործող պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն) հանգեցնում է հին պարտավորության ապաճանաչմանը և նոր պարտավորության ճանաչմանը, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների միջոցների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ եկամտաբերության մեթոդով:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն չորրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություններում՝ իրական արժեքով:

Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձատու

Խումբը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունից դեբիտորական պարտքը վարձակալության գուտ ներդրման գումարի չափով՝ վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից սկսած: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված գուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Երբ վարձակալման պայմանագրերի դադարեցման արդյունքում Խմբի տիրապետության տակ է անցնում գրավի առարկան, այդ ակտիվները չափվում են իրացման գուտ արժեքի և պատմական ամորտիզացված արժեքների նվազագույնով:

Գործառնական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձատու

Խումբը համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացնում է գործառնական վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվը՝ ըստ ակտիվի բնույթի: Գործառնական վարձակալությունից ստացվող վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես այլ եկամուտ՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալներին տրամադրված զեղչերի համախառն գումարը արտացոլվում է որպես վարձակալությունից եկամտի նվազեցում՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Գործառնական վարձակալության պայմանագրի հետ կապված սկզբնական ուղղակի ծախսումները ավելացվում են վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացի հողից և շենքերից: Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	<i>Օգտակար ծառայություն (տարի)</i>	<i>Դրույք (%)</i>
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ	1	100
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Մարքավորումներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում, քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ դրանք բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Հողը և շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով մոտավորապես 3-5 տարին մեկ: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին: Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հայտանիշեր: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական հաշվետու տարում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

Բոնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բոնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բոնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Շտրիներ

Ակտիվներին վերաբերող շտրինները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և Կենտրոնական բանկի, ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորագրած փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիք տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապահի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին՝ որպես հաճախորդների վարկերի, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքների ապահովման միջոց:

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ «Այլ պարտավորություններ» հոդվածում՝ միջնորդավճարների գծով ստացված վարձատրության չափով: Պարտավորության սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխիքի պայմանագրի գծով իր պարտավորությունը գնահատում է հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով. միջնորդավճարների գծով ամորտիզացված վարձատրությունը և երաշխիքի պայմանագրից առաջացող ֆինանսական պարտավորությունը մարելու համար անհրաժեշտ ծախսումների լավագույն գնահատականը:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ, նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հիմնական միջոցների վերազնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերազնահատման պահուստը օգտագործվում է գույքի իրական արժեքի աճը և նույն ակտիվի՝ նախկինում կապիտալում ճանաչված աճի սահմաններում իրական արժեքի նվազեցումը գրանցելու համար:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերազնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ-ների, կամ համանման գործարքների խմբից առաջադրող օգուտների և վնասների համար, օրինակ՝ Խմբի առևտրային գործունեությունից:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՖՆՄՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Խմբի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Մույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափում

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է իրական արժեքի գնահատման մոդելներ: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կատարվող շուկայական գործարքների դեպքում (տես՝ Ծանոթագրություն 35):

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Խմբի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական և ոչ պետական պարտատուները, ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթերը և կորպորատիվ բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը դասակարգում է արժեթղթերը որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Խումբն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Խումբը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի արժեզրկման պահուստ

Խումբը պարբերաբար կատարում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի՝ արժեզրկված լինելու վերլուծություն: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը արժեզրկումից վնասները գնահատելիս օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողություններն այն դեպքերում, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարություն է կրում և համանման վարկառուների վերաբերյալ չկա բավարար փաստացի տեղեկատվություն: Խումբը համանման կերպով գնահատում է ապագա դրամական հոսքերի փոփոխությունները դիտարկվող տեղեկատվության հիման վրա, որը վկայում է վարկառուի պարտավորությունների մարման ոչ բարենպաստ կարգավիճակի, կա՛մ պետական, կա՛մ տեղական տնտեսական պայմանների փոփոխության մասին, որոնք վերագրվում են տվյալ խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերին: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատումներ՝ հիմնվելով ակտիվների նկատմամբ համանման վարկային ռիսկի բնութագրերի և վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի խմբերի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների պատմական տվյալների վրա: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողությունները դիտարկվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ճշգրտման համար՝ ընթացիկ իրավիճակը արտացոլելու նպատակով:

7. Տոկոսային եկամուտ և ծախս

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/07/17- 30/09/17թ.	01/01/17- 30/09/17թ.	01/07/16- 30/09/16թ.	01/01/16- 30/09/16թ.
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	3,929,730	11,325,234	3,026,914	8,954,024
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	528,323	1,327,307	286,753	883,090
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	44,199	64,916	103,885	380,788
Այլ տոկոսային եկամուտ	4,340	7,269	611	4,781
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	4,506,592	12,724,726	3,418,163	10,222,683
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,611,018	4,962,242	1,375,364	3,920,772
Այլ փոխառու միջոցներ	186,839	554,653	198,891	619,181
Ստորադաս փոխառություն	102,150	300,418	116,716	353,533
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	163,983	203,645	32,211	51,822
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	58,310	84,300	-	-
Ընդամենը տոկոսային ծախս	2,122,300	6,105,258	1,723,182	4,945,308

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի ընթացքում անհատապես արժեգրված վարկերի գծով հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմել է 88,180 հազ. դրամ (2016թ.՝ 125,489 հազ. դրամ):

8. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ և ծախս

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/07/17- 30/09/17թ.	01/01/17- 30/09/17թ.	01/07/16- 30/09/16թ.	01/01/16- 30/09/16թ.
Վճարային քարտերով գործառնություններ	263,570	683,225	261,690	623,983
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	208,855	481,022	168,295	409,864
Դրամարկղային գործառնություններ	78,429	234,312	58,928	143,638
Միջնորդավճարներ վարկերից	75,360	146,759	20,409	81,436
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	9,691	26,613	13,945	36,969
Այլ	83,422	177,793	72,887	164,725
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով եկամուտ	719,327	1,749,724	596,154	1,460,615
Վճարային քարտերով գործառնություններ	152,059	361,805	153,176	344,812
Դրամարկղային գործառնություններ	31,810	67,920	47,202	108,009
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	27,034	70,361	25,475	69,047
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	4,218	4,218	-	681
Այլ ծախսեր	9,186	23,637	8,508	21,869
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով ծախս	224,307	527,941	234,361	544,418

9. Զուտ առևտրային եկամուտ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/07/17- 30/09/17թ.	01/01/17- 30/09/17թ.	01/07/16- 30/09/16թ.	01/01/16- 30/09/16թ.
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ	384,024	1,011,867	380,430	1,171,804
Առևտրային արժեթղթերից զուտ վնաս	1,033	23,000	11,626	36,927
Աձանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով զուտ վնաս	3,015	(180,007)	(123,631)	(829,393)
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	388,072	854,860	268,425	379,338

10. Այլ եկամուտ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/07/17- 30/09/17 թ.	01/01/17- 30/09/17 թ.	01/07/16- 30/09/16 թ.	01/01/16- 30/09/16 թ.
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	196,830	455,392	163,579	591,039
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ	29,198	83,013	157	33,813
Շահաբաժիններից եկամուտ	606	1,818	606	1,818
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	(11,280)	(7,180)	297	330
Շնորհներից եկամուտ	-	2,753	1,053	3,206
Ինկասացիայի գծով եկամուտ	7,980	22,526	8,482	25,228
Այլ եկամուտ	27,336	166,137	37,077	93,319
Ընդամենը այլ եկամուտ	250,670	724,459	211,251	748,753

11. Արժեզրկումից կորուստներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/07/17- 30/09/17 թ.	01/01/17- 30/09/17 թ.	01/07/16- 30/09/16 թ.	01/01/16- 30/09/16 թ.
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (Ծան. 18)	347,072	906,988	435,969	752,680
Այլ ակտիվներ (Ծան. 24)	49,756	63,643	19,538	16,985
Ընդամենը արժեզրկումից կորուստներ	396,828	970,631	455,507	769,665

12. Անձնակազմի գծով ծախսեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/07/17- 30/09/17 թ.	01/01/17- 30/09/17 թ.	01/07/16- 30/09/16 թ.	01/01/16- 30/09/16 թ.
Աշխատավարձ	969,561	2,901,180	893,732	2,471,600
Այլ ծախսեր	8,331	27,713	6,554	21,900
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	977,892	2,928,893	900,286	2,493,500

13. Այլ ծախսեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/07/17- 30/09/17 թ.	01/01/17- 30/09/17 թ.	01/07/16- 30/09/16 թ.	01/01/16- 30/09/16 թ.
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	31,125	84,619	31,345	71,129
Խորհրդատվություն և այլ ծառայություններ	19,411	50,732	29,683	88,688
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	131,450	379,067	119,182	356,622
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	8,525	23,373	8,981	22,043
Գովազդի գծով ծախսեր	91,534	226,263	141,629	326,575
Ապահովագրության գծով ծախսեր	26,177	70,935	21,737	62,941
Բռնագանձված գրավի արժեզրկումից կորուստներ	0	0	0	0
Վապ	35,706	97,996	31,746	93,847
Անվտանգության գծով ծախսեր	55,434	149,525	47,103	144,183
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	63,955	175,153	31,694	93,144
Գրասենյակային ծախսեր	16,883	37,047	17,963	42,008
Գործուղման ծախսեր	6,357	15,198	3,824	13,858
Հայկական ծրագրերի գծով ծախսեր	45,286	134,912	42,595	125,180
ԱրՔա-ի գծով ծախսեր	51,426	125,838	10,749	78,906
Վճարված տուգանքներ	-	3,684	1,438	2,865
Այլ ծախսեր	157,082	450,636	170,105	439,233
Ընդամենը ծախսեր	740,351	2,024,978	709,774	1,961,222

14. Շահութահարկի գծով ծախս

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	01/07/17- 30/09/17 թ.	01/01/17- 30/09/17 թ.	01/07/16- 30/09/16 թ.	01/01/16- 30/09/16 թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	288,955	543,667	8,864	92,160
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	-	-	-	-
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	(62,916)	(1,130)	(620,463)	(400,429)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	226,039	542,537	(611,599)	(308,269)

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2016թ.` 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է` կիրառելով 20% հիմնական դրույքաչափը:

Հաշվապահական շահույթի և հարկային ծախսերի միջև թվաբանական համաձայնեցումը ներկայացված է ստորև.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/17	30/09/16
(Վնաս)/շահույթ նախքան հարկումը	3,023,674	1,459,106
Շահութահարկի (փոխհատուցում)/ծախս` 20% դրույքաչափով	604,735	291,821
Չհարկվող եկամուտ	86,426	120,514
Չնվազեցվող ծախսեր	(169,892)	(800,453)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս/(օգուտ)	21,268	79,849
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	0	0
Շահութահարկի գծով ծախս	542,537	(308,269)

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեգրված շահույթում և վնասում	Ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Բոնագանձված ակտիվներ	39,209			39,209
Այլ ակտիվներ	27,190	(18,518)		8,672
Այլ պարտավորություններ	41,163	-		41,163
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	107,562	(18,518)	-	89,044
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(337,476)	-	(127,096)	(464,572)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(626,276)	(3,655)		(629,931)
Հիմնական միջոցներ	(255,144)	23,303	12,010	(219,830)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(1,807)			(1,807)
	(1,220,703)	19,648	(115,086)	(1,316,140)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,113,141)	1,130	(115,086)	(1,227,095)

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեգրված շահույթում և վնասում	Ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Բոնագանձված ակտիվներ	19,096	20113	0	39,209
Այլ ակտիվներ	6,254	20,936	0	27,190
Այլ պարտավորություններ	35,556	5,607	0	41,163
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	60,906	46,656	0	107,562
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(80,482)	-	(256,994)	(337,476)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(504,846)	(121,430)	-	(626,276)
Հիմնական միջոցներ	(719,730)	507,340	(42,754)	(255,144)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(79)	(1,728)		(1,807)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,305,137)	384,182	(299,748)	(1,220,703)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,244,231)	430,838	(299,748)	(1,113,141)

15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	8,845,279	10,895,951
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	36,592,431	32,812,539
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	4,068,915	1,043,449
Ընդամենը դրամական միջոցներ և համարժեքներ	49,506,625	44,751,939

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Խմբի կողմից ներգրավված դրամային միջոցների 2%-ի և արտարժույթով միջոցների 18%-ի չափով (2016թ. դրամային միջոցների 2%-ի և

արտարժույթով միջոցների 18%-ի չափով՝ կազմելով 21,821,239 հազ. դրամ (2016թ.՝ 20,038,884 հազ. դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ԿԲ-ի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման դիմաց Խումբը տոկոսներ չի ստանում:

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները 3,435,294 հազ. դրամ գումարով (84.4%) կենտրոնացված են երեք բանկերում (2016թ.՝ 926,842 հազ. դրամ գումարով (88.8%) կենտրոնացված են երեք բանկերում):

16. Առևտրային արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	322,977	139,594
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	-	45,239
Ընդամենը առևտրային արժեթղթեր	322,977	184,833

16. Առևտրային արժեթղթեր (շարունակություն)

Ստորև ներկայացվում են նշված արժեթղթերի անվանական տոկոսադրույքները և մարման ժամկետները.

	<i>30/09/2017թ.</i>		<i>31/12/2016թ.</i>	
	<i>%</i>	<i>Մարման ժամկետ</i>	<i>%</i>	<i>Մարման ժամկետ</i>
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10.00-13.00	2021-2036	10.0-12.0	2018-2023
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր			15	2018

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ երրորդ անձանց հետգնման պայմանագրերով վաճառված Առևտրային արժեթղթեր չկան (2016թ.՝ Օդրամ): Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության մեջ այս արժեթղթերը վերադասակարգվում են որպես հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր (Ծան. 20):

17. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտացված միջոցներ	220,000	720,000
Բանկերին տրված վարկեր և ավանդներ	725,478	4,006
Դեբիտորական պարտքեր վճարահաշվարկային ծառայությունների գծով	742,825	1,039,310
Այլ	550,792	557,566
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,239,095	2,320,882

18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
Վարկեր հաճախորդներին	121,275,404	106,201,760
Օվերդրաֆտ	22,159,876	15,672,505
Ռեպո համաձայնագրեր	5,611,654	1,373,788
Ֆակտորինգ	47,726	33,629
Ակրեդիտիվ	1,331	1,131
Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	312,050	296,207
վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(4,980,602)	(4,554,196)
	144,427,439	119,024,824

հազար ՀՀ դրամ

30/09/2017թ.

31/12/2016թ.

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի տասը խոշոր վարկառուներին տրամադրված վարկերի կենտրոնացում 43,652,401 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով (համախառն վարկային պորտֆելի 29.22%) (2016թ.՝ 49,226,623 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով (համախառն վարկային պորտֆելի 40%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 1,193,414 հազ. դրամ (2016թ.՝ 1,184,887 հազ. դրամ):

Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները, ըստ տնտեսության ճյուղերի ունեն հետևյալ տեսքը.

հազար ՀՀ դրամ

30/09/2017թ.

31/12/2016թ.

Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	39,625,545	31,428,298
Հիփոթեքային վարկեր	26,080,437	20,706,198
Առևտուր	21,401,691	16,181,097
Էներգետիկա	5,936,338	4,961,672
Այլ	22,984,528	9,856,170
Շինարարություն	3,176,413	5,148,382
Տրանսպորտ և կապ	14,189,552	18,626,511
Գյուղատնտեսություն , ներառյալ ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	5,178,783	4,621,160
Արդյունաբերություն	5,481,459	3,815,017
Ծառայությունների ոլորտ	5,353,294	8,234,515
	149,408,040	123,579,020
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(4,980,602)	(4,554,196)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	144,427,439	119,024,824

18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է վարկերի արժեզրկման պահուստի համաձայնեցումը՝ ըստ դասերի.

30/09/2017թ

	<i>Արդյունա- բերություն</i>	<i>Էներգետիկա</i>	<i>Գյուղատն- տեսություն (ներառյալ ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր)</i>	<i>Շինարա- րություն</i>	<i>Առևտուր</i>	<i>Տրանսպորտ և կապ</i>	<i>Ծառայու- թյունների ոլորտ</i>	<i>Սպառու- ղական վարկեր ֆիզիկական անձանց</i>	<i>Հիփոթե- քային վարկեր</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>ազար ՀՀ դրամ</i>											
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	547,956	44,656	734,327	708,490	417,923	220,099	121,723	676,991	1,045,123	36,908	4,554,196
Տարվա ծախս/ (հակադարձում)	18,217	8,772	95,349	26,221	185,658	22,706	24,359	253,366	210,255	62,085	906,988
Դուրսգրում	(6,029)		(25,343)	(34,483)	(100,632)		(122,612)	(929,996)	(359,901)	(18,014)	(1,597,010)
Վերականգնում	9,224		16,972	25,266	4,201	8,581	73,950	573,431	351,081	53,721	1,116,427
2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	569,368	53,427	821,306	725,494	507,150	251,386	97,419	573,792	1,246,559	134,700	4,980,602
Անհատական հիմունքներով արժեզրկում	523,864	-	789,091	707,263	363,867	239,072	50,227	36,412	879,811	11,603	3,601,210
Խմբային հիմունքներով արժեզրկում	45,504	53,427	32,214	18,231	143,283	12,314	47,193	537,380	366,748	123,097	1,379,392
	569,368	53,427	821,306	725,494	507,150	251,386	97,419	573,792	1,246,559	134,700	4,980,602
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատական արժեզրկման պահուստով զտելը)	596,110	-	1,025,106	1,151,096	1,230,273	475,774	186,778	326,524	1,820,283	183,069	6,995,013

հազար ՀՀ դրամ	2016թ.										
	Արդյունա- բերություն	Էներգետիկա	Գյուղատն- տեսություն (ներառյալ ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր)	Շինարա- րություն	Առևտուր	Տրանսպորտ և կապ	Օտարալի- ցիաների ույրորտ	Մպառ- դական վարկեր ֆիզիկական անձանց	Հիփոթե- քային վարկեր	Այլ	Ընդամենը
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	489,597	32,692	713,091	510,612	456,156	152,657	42,174	832,722	744,254	51,376	4,025,331
Տարվա ծախս/ (հակադարձում)	79,579	11,964	167,874	191,342	267,843	82,619	85,726	349,968	298,116	(27,132)	1,507,899
Դուրսգրում	(33,167)	-	(350,586)	(67,546)	(379,075)	(16,496)	(6,741)	(1,189,372)	(433,277)	(208,875)	(2,685,135)
Վերականգնում	11,947	-	203,948	74,082	72,999	1,319	564	683,673	436,030	221,539	1,706,101
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	547,956	44,656	734,327	708,490	417,923	220,099	121,723	676,991	1,045,123	36,908	4,554,196
Անհատական հիմունքներով արժեզրկում	516,800	-	706,641	673,202	316,818	215,896	50,184	22,812	758,802	1,269	3,262,424
Խմբային հիմունքներով արժեզրկում	31,156	44,656	27,686	35,288	101,105	4,203	71,539	654,179	286,321	35,639	1,291,772
	547,956	44,656	734,327	708,490	417,923	220,099	121,723	676,991	1,045,123	36,908	4,554,196
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատական արժեզրկման պահուստով գտելը)	599,087	-	963,113	1,227,458	1,100,650	481,764	286,596	208,204	1,724,922	140,949	6,732,743

18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Վարկերը և դրանց գծով ձևավորված արժեզրկման պահուստները դուրս են գրվում, երբ չկա վարկերի վերականգնման իրատեսական հեռանկար և գրավն ամբողջությամբ իրացվել է կամ փոխանցվել է Խմբին:

Տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ հաճախորդների հետևյալն է.

հազար ՀՀ դրամ	30/09/2017թ.	31/12/2016 թ
Ֆիզիկական անձինք	66,072,557	52,380,175
Մասնավոր ձեռնարկություններ	76,021,052	66,469,244
Պետական ձեռնարկություններ	1,009,307	701,676
Անհատ ձեռնարկատերեր	6,303,219	4,025,289
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	1,906	2,636
	149,408,041	123,579,020
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(4,980,602)	(4,554,196)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	144,427,439	119,024,824

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներառում են հետևյալ հոդվածները.

հազար ՀՀ դրամ	30/09/2017թ.	31/12/2016 թ
Հիփոթեքային վարկեր	26,080,437	20,706,198
Վարկային քարտեր	20,540,244	15,524,600
Ոսկու վարկեր	5,168,767	6,593,907
Մպառդական վարկեր	13,598,617	8,969,962
Ավտո վարկեր	317,917	339,898
Գյուղատնտեսական վարկեր	366,575	243,646
Այլ	0	1,963

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>30/09/2017թ.</u>	<u>31/12/2016թ</u>
Հիփոթեքային վարկեր	26,080,437	20,706,198
Վարկային քարտեր	20,540,244	15,524,600
Ոսկու վարկեր	5,168,767	6,593,907
Սպառողական վարկեր	13,598,617	8,969,962
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	<u>66,072,557</u>	<u>52,380,174</u>

Ֆինանսական վարձակալության գծով դերիտորական պարտքերը ներառում են.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>30/09/2017թ.</u>	<u>31/12/2016թ</u>
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	11,644	-
1-5 տարի	318,341	346,768
	<u>329,985</u>	<u>346,768</u>
Ապագա ժամանակաշրջանների չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով	(17,934)	(50,561)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում նախքան արժեզրկման գծով պահուստը	<u>312,051</u>	<u>296,207</u>
Արժեզրկման գծով պահուստ	(226,144)	(181,184)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	<u>85,907</u>	<u>115,023</u>

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը 2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացահայտված են Ծանոթագրություն 35-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների բացահայտված է Ծանոթագրություն 38-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ վարկային, արտարժույթի, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկի բացահայտված են Ծանոթագրություն 39-ում: Կապակցված անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 34-ում:

19. Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
Պետական պարտատոմսեր	18,217,448	13,133,887
ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթեր	57,794	57,794
Ներդրումներ ֆոնդերում	544,732	310,152
ՏՀԶԿ երկրների բաժնեմասային արժեթղթեր	810,899	616,646
ՏՀԶԿ երկրների ոչ պետական պարտատոմսեր	124,005	
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	<u>2,664,451</u>	<u>810,726</u>
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	22,419,329	14,929,205

Բոլոր պարտքային արժեթղթերը ունեն հաստատուն արժեկտրոններ:

ՀՀ բաժնային արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար գնանշվող շուկա չկա, և Խումբը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը գեղջելու նպատակով:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը ըստ արդյունավետ եկամտաբերության և մարման ժամկետի ներառում է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>30/09/2017թ.</u>		<u>31/12/2016թ.</u>	
	%	<i>Մարման ժամկետ</i>	%	<i>Մարման ժամկետ</i>
Պետական պարտատոմսեր	4.76-18.35	2017-2047	4.76-18.35	2017-2036
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	5.83-12.63	2017-2022	6.46-12.34	2017-2019

2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերում հետգնման պայմանագրերով ՀՀ ԿԲ-ում գրավադրված ՀՀ պետական պարտատոմսերը կազմել են 4,077,185 հազ. դրամ (2016թ.՝ չկան): Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում այս արժեթղթերը վերադասակարգվում են որպես հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր (Ծան. 20):

20. Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
Առևտրային արժեթղթեր (Ծան. 16)	-	-
Ներդրումային արժեթղթեր (Ծան. 19)	4,077,185	-
Ընդամենը	<u>4,077,185</u>	<u>-</u>

Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով՝ գործընկերոջ կողմից վաճառելու և կրկին վերագրավադրելու իրավունքով: Բոլոր պայմանագրերը ունեն մինչև մեկ ամիս ժամկետայնություն:

Այս գործարքները կատարվել են ստանդարտ վարկավորման, արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման սովորական պայմանների ներքո:

21. Հիմնական միջոցներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Հոդ և շենքեր</i>	<i>Սարքավորումներ</i>	<i>Փոխադրամիջոցներ</i>	<i>Համակարգչային տեխնիկա</i>	<i>Այլ հիմնական միջոցներ</i>	<i>Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում</i>	<i>Ընդամենը</i>
Վերագնահատված կամ սկզբնական արժեք							
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,361,547	732,794	208,357	2,656,802	719,264	956,474	10,635,238
Ավելացումներ	19,823	21,008	270	284,535	35,000	9,133	369,769
Օտարում	(56,143)	(544)	-	(4,646)	(12,861)	(170)	(74,364)
Վերագնահատման ազդեցություն	(191,209)	0	0	0	0	0	(191,209)
Հոդվածների միջև տեղափոխություն	0	0	0	0	0	0	0
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,134,018	753,258	208,627	2,936,691	741,403	965,437	10,739,434
Ավելացումներ	103	17,285	4,280	115,938	54,073	57,672	249,351
Օտարում	-	(30,282)	(4,000)	(19,538)	(31,596)	-	(85,416)
Ճշգրտումներ	(156,025)	-	-	3,577	10,737	78,143	(63,569)
Վերագնահատման ազդեցություն	(61,078)	-	-	-	-	-	(61,078)
Հոդվածների միջև տեղափոխություն	-	(92)	-	92	28,836	(28,836)	-
2017 թ.ի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	4,917,018	740,169	208,907	3,036,760	803,452	1,072,416	10,778,723
Կուտակված մաշվածություն							
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	128,895	495,274	145,820	1,851,926	483,906	326,671	3,432,492
Մաշվածություն	186,575	67,079	23,779	273,744	63,161	125,024	739,362
Օտարում	-	(151)	-	(3,746)	(6,336)	-	(10,233)
Վերագնահատման ազդեցություն	(397,240)	0	0	0	0	0	(397,240)
Հոդվածների միջև տեղափոխություն	0	0	0	0	0	0	0
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	634,109	193,354	2,370,101	601,374	555,729	4,354,667
Մաշվածություն	148,810	45,237	12,126	217,904	50,532	87,808	562,417
Ճշգրտումներ	(3,027)	-	-	1,947	5,078	21,830	25,829
Օտարում	-	(30,282)	(222)	(19,538)	(31,592)	-	(81,634)
Վերագնահատման ազդեցություն	(1,190)	0	0	0	0	0	(1,190)
Հոդվածների միջև տեղափոխություն	-	(89)	-	89	7,772	(7,772)	0
2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	144,593	648,975	205,258	2,570,504	633,164	657,596	4,860,091
Հաշվեկշռային արժեք							
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,150,882	165,613	38,782	556,699	174,715	525,769	6,612,460
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,134,018	119,149	15,273	566,590	140,029	409,708	6,384,767
2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	4,772,425	91,195	3,649	466,256	170,288	414,819	5,918,633

Ակտիվների վերագնահատում

Խմբի սեփականությունը հանդիսացող շենքերի և հողի վերագնահատումը կատարվել է 2016թ. անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Ղեկավարությունը հիմք է ընդունել անկախ գնահատողի կողմից ներկայացված արդյունքները շենքերի և հողի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ:

Եթե հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մեթոդի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքը 2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ կազմել է 746,910 հազ. դրամ (2016թ.՝ 931,932 հազ. դրամ):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 2,655,936 հազ. դրամ (2016թ.՝ 2,200,044 հազ. դրամ):

Տեղադրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 104,323 հազ. դրամ (2016թ.՝ 139,395 հազ. դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2016թ. դեկտեմբերի 31 -ի դրությամբ Խումբը չի ունեցել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

22. Ոչ նյութական ակտիվներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Արտոնագրեր</i>	<i>Համակարգ- չային ծրագրեր</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	669,272	60,366	67,315	796,953
Ավելացումներ	16,014	1,200	11,919	29,133
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	685,286	61,566	79,234	826,086
Ավելացումներ	29,606	8,750	72,576	110,932
2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	714,891	70,316	151,810	937,017
Կուտակված մաշվածություն				
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	539,380	37,469	33,096	609,945
Ամորտիզացիա	62,230	4,001	10,108	76,339
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	601,610	41,470	43,204	686,284
Ամորտիզացիա	21,014	2,190	5,686	28,889
2017թ. սեպտեմբերի 30 -ի դրությամբ	622,624	43,660	48,890	715,173
Հաշվեկշռային արժեք				
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	129,892	22,897	34,219	187,008
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,676	20,096	36,030	139,802
2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	92,267	26,657	102,920	221,844

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ոչ նյութական ակտիվները կազմում են 452,843 հազ. դրամ (2016թ.՝ 441,977 հազ. դրամ):

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի ունեցել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

22.1 Բոնազանձված ակտիվներ

Խմբի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում ձեռք բերված գրավները ներկայացված են ստորև.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
Անշարժ գույք	2,222,848	2,353,995
Փոխադրամիջոցներ	13,000	17,000
Այլ	14,654	14,654
Ընդամենը	2,250,502	2,385,649

Խմբի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի ժամանակին և պատշաճ կերպով իրացմանը: Խումբը հիմնականում չի օգտագործում ոչ դրամային գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման նպատակով: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

23. Այլ ակտիվներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
Դեբիտորական պարտքեր	295,893	325,777
Դրամական փոխանցումների գծով դեբիտորական պարտքեր	104,003	14,116
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	399,896	339,893
Հանած ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստ	(44,197)	(59,174)
Ընդամենը գույտ այլ ֆինանսական ակտիվներ	355,699	280,719
Թանկարժեք մետաղներ	916,012	205,035
Պաշարներ	197,515	223,816
Կանխավճարներ մատակարարներին	365,699	88,803
Չամորտիզացված ապահովագրության գծով հավելավճար	64,567	29,479
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	141,062	40,006
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	3,096	1,645
Այլ	1,865	1,865
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,689,816	590,649
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,045,515	871,369

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	Ընդամենը
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	45,203
Ծախս(վերադարձ)	16,985
Դուրսգրում	(22,053)
2016թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	40,135
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	59,174
Ծախս(վերադարձ)	63,643
Դուրսգրում(վերադարձ)	(78,620)
2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	44,197

24. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>30/09/2017թ.</u>	<u>31/12/2016թ.</u>
Հետգնման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	0	0
Հետգնման պայմանագրեր բանկերի հետ	3,987,609	0
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	135,752	224,626
Բանկերից ստացված վարկեր	8,258,339	0
Այլ պարտավորություններ	66,609	53,438
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	12,448,309	278,064

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Խումբն ունեցել է այլ բանկերից ստացված վարկերը թվով հինգ բանկերից (2016թ.-ին չի ունեցել):

Հետգնման պայմանագրերի գծով պարտավորություններ ունեցել է մեկ բանկի հանդեպ (2016թ.-ին չի ունեցել):

Իսկ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվների 85.46%-ը կենտրոնացված է եղել երկու գործընկերների մոտ (2016թ.՝ 57.6%):

25. Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>30/09/2017թ.</u>			<u>31/12/2016թ.</u>		
	<i>Պայմանական գումար</i>	<i>Ակտիվների իրական արժեք</i>	<i>Պարտավ. իրական արժեք</i>	<i>Պայմանական գումար</i>	<i>Ակտիվների իրական արժեք</i>	<i>Պարտավ. իրական արժեք</i>
Վաճառքի համար պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Արտարժույթային սվոփ	5,431,636	-	45,271	3,396,500	-	31,591
Ընդամենը ածանցյալ պարտավորություններ	5,431,636	-	45,271	3,396,500	-	31,591

26. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>30/09/2017թ.</u>	<u>31/12/2016թ.</u>
Իրավաբանական անձինք	90,173,704	68,643,805
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	52,963,819	33,450,564
Ժամկետային ավանդներ	37,209,885	35,193,241
Ֆիզիկական անձինք	72,701,489	71,036,412
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	22,752,524	21,002,322
Ժամկետային ավանդներ	49,948,965	50,034,090
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	162,875,193	139,680,217

Հաճախորդներից ներգրավված ավանդները հաստատուն տոկոսադրույքով են:

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են 27,348,940 հազ. դրամ գումարով ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների համար (2016թ.՝ 31,826,259 հազ. դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտավորապես համարժեք է իրենց հաշվեկշռային արժեքին:

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Խմբի ամենամեծ տասը հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարը կազմում է 73,058,213 հազ. դրամ (2016թ.՝ 65,612,790 հազ. դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրավված միջոցների ընդհանուր գումարի 44.86 % (2016թ.՝ 46.9%):

27. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	3,954,522	0
Ընդամենը թողարկված պարտատոմսեր	3,954,522	0

2017թ. երկրորդ եռամսյակում Բանկը ՀՀ-ում թողարկել և տեղաբաշխել է 6,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով 60,000 հատ արժեկտրոնային պարտատոմս, մարման ժամկետը՝ 2019թ. երկրորդ եռամսյակ: 2017թ. երրորդ եռամսյակում Բանկը ՀՀ-ում տեղաբաշխել է ևս 1,000,000,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով 100,000 հատ արժեկտրոնային պարտատոմս, մարման ժամկետը՝ 2019թ. երրորդ եռամսյակ: 2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ այդ պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 3,954,522 հազար ՀՀ դրամ:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են ՆԱՄԴԱՔ ՕԷՄԵՔՍ Արմենիա ֆոնդային բորսայում:

28. Այլ փոխառու միջոցներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
ՀՀ ԿԲ-ից ներգրավված վարկեր	4,846,246	3,977,980
Այլ ֆինանսական հաստատություններից ներգրավված վարկեր	5,090,069	3,762,757
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկեր	905,297	1,331,482
ՀՀ կառավարությունից ներգրավված վարկեր	5,081	23,989
Ընդամենը այլ փոխառու միջոցներ	10,846,693	9,096,208

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման, սպառողական և այլ նպատակով վարկերի տրամադրման համար ներգրավված միջոցների:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից ստացված վարկերը:

Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Առաջին Հիփոթեքային Ընկերությունից և Բնակարան երիտասարդներին ՈԻՎԿ-ից ներգրավված վարկերը:

29. Այլ պարտավորություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
Վճարվելիք գումարներ	318,612	205,996
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	410,074	193,719
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	728,686	399,715
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	292,322	404,649
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	26,614	28,432
Այլ	6,027	8,688
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	324,963	441,769
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,053,649	841,484

Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	30/09/2016թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	28,432	30,854
Եկամտի ճանաչում (Ծան. 10)	(1,818)	(1,818)

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>30/09/2017թ.</u>	<u>30/09/2016թ.</u>
Հունվարի 1-ի դրությամբ	28,432	30,854
Մեկտեմբերի 30-ի դրությամբ	26,614	29,036

30. Ստորադաս փոխառություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>30/09/2017թ.</u>	<u>31/12/2016թ.</u>
Ստորադաս փոխառություն ստացված կապակցված կողմից	5,885,317	7,598,818
	5,885,317	7,598,818

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության համաձայնագիր, որը Խմբի անվճարունակության դեպքում հանդիսանում է ստորադաս Խմբի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառությունը թողարկված է ԱՄՆ դոլարով, տարեկան 7.12% միջին արդյունավետ տոկոսադրույքով և 2023թ. հունվար սահմանված մարման ժամկետով, (2016թ.՝ 6.87%, 2017թ. հունվարից մինչև 2023թ. հունվար) (տե՛ս, Ծան. 34):

31. Կապիտալ

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված և ամբողջությամբ վճարված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 16,416,633 հազ. դրամ (2016թ.՝ 7,002,033 հազ. դրամ):

Համաձայն Բանկի կանոնադրության, կանոնադրական կապիտալը կազմված է թվով 54,722 սովորական բաժնետոմսերից և 333 արտոնյալ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 300,000 դրամ և 100 դրամ անվանական արժեքներով:

2017թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>30/09/2017թ.</u>		<u>31/12/2016թ.</u>	
	<i>Վճարված կանոնադրական կապիտալ</i>	<i>Բաժնեմասը վճարված կապիտալում</i>	<i>Վճարված կանոնադրական կապիտալ</i>	<i>Բաժնեմասը վճարված կապիտալում</i>
«Ընդվանադ գլոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ	13,287,900	80.94	13,287,900	80.94
«Ընդվանադ գլոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ (արտոնյալ բաժնետոմսեր)	33	-	33	-
Հայփոստ Թրասթ Մենեջմենթ Բի ՎԻ	2,307,900	14.06	2,307,900	14.06
Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցի	820,800	5	820,800	5
	16,416,633	100	16,416,633	100

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

Բանկի արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն իրավասու մարմնի կողմից շահաբաժիններ վճարելու մասին որոշման կայացման դեպքում ստանալ տարեկան հաստատագրված շահաբաժին, իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի 20%-ի չափով:

Համաձայն 2017թ. հունիսի 19-ին տեղի ունեցած Բաժնետերերի ժողովի որոշմանը՝ Բանկի կողմից հայտարարված շահաբաժինները կազմել են 564,460 հազ. դրամ սովորական բաժնետոմսերի (2016թ. հայտարարված և վճարված՝ 702,040 հազ. դրամ) և 6.6 հազ. դրամ արտոնյալ բաժնետոմսերի համար (2016թ. հայտարարված և վճարված՝ 6.6 հազ. դրամ): Սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ վճարվել է 349,975 հազ. դրամ շահաբաժին: Շահաբաժինների հայտարարելու դրությամբ մեկ սովորական բաժնետոմսի գծով շահաբաժինները կազմել են 10,315 դրամ (2016թ.՝ 12,829 դրամ), և մեկ արտոնյալ բաժնետոմսի գծով շահաբաժինները՝ 19.8 դրամ (2016թ.՝ 19.8 դրամ):

Բանկի կանոնադրական կապիտալը ձևավորվել է բաժնետերերի դրամական ներդրումներից, ընդ որում, բաժնետերերն ունեն շահաբաժիններ ստանալու և կապիտալը ՀՀ դրամով տեղաբաշխելու իրավունք:

Բանկի բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են չբաշխված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս, քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված կանոնադրական կապիտալի 20%-ի չափով:

32. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Իրավական և հարկային միջավայր

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել էական տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա:

Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները: Ղեկավարությունը համոզված է, որ Խումբն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Խմբին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Խմբի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Խումբը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Հունիսի 30-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են՝

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/09/2017թ.</i>	<i>31/12/2016թ.</i>
Չօգտագործված վարկային գծեր	9,462,075	6,051,046
Ակրեդիտիվներ	366,808	1,787,858
Երաշխիքներ	2,661,411	3,516,421
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորությունների գծով պահուստ	-	-
Ընդամենը պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	12,490,294	11,355,325

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական պայմանագրերի գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

33. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

Գործառնական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձակալ

Խումբն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով վարձակալում է շենք և տարածքներ: Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք սպագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/09/2017թ.</i>	<i>31/12/2016թ.</i>
Մինչև 1 տարի	549,036	461,494
1-5 տարի	1,218,061	1,320,226
5 տարուց ավելի	889,274	566,280
Ընդամենը գործառնական վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,656,372	2,348,000

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: 2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Խումբն իրականացրել է ավտոտրանսպորտային միջոցների (նաև ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն), շենքերի և շինությունների, շահագործվող գույքի, Բանկին պատկանող բանկոմատների ապահովագրություն, ինչպես նաև Բանկային ռիսկերի համապարփակ, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործության և տնօրենների և ղեկավարների պատասխանատվության ապահովագրություն: Քանի դեռ Խումբը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

34. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Ներկայացվող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով Խմբի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները: Խմբի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում արգենտինացի գործարար Է. Էոնեկյանը:

	<u>30/09/2017 թ.</u>			<u>31/12/2016 թ.</u>		
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Մայր կազմակերպություն</i>	<i>Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր</i>	<i>Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր</i>	<i>Մայր կազմակերպություն</i>	<i>Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր</i>	<i>Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր</i>
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն						
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ						
Վարկերի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	4,811	28,951,581	177,661	12,874	4,150,912	244,030
Ժամանակաշրջանի ընթացքում տրամադրված վարկեր	57,808	15,328,906	749,074	98,578	55,366,239	544,808
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մարված վարկեր	(52,579)	(20,382,862)	(597,831)	(106,641)	(30,565,570)	(611,177)
Վարկերի մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, համախառն	10,040	23,897,625	328,904	4,811	28,951,581	177,661
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(100)	(238,976)	(3,289)	(48)	(289,516)	(1,777)
Վարկերի մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	9,940	23,658,649	325,615	4,763	28,662,065	175,884
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ Ավանդների մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	348,105	38,802,129	167,545	114,430	28,014,157	100,227
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ավանդներ	566,169	461,816,332	3,365,520	14,857,283	675,611,740	3,300,673
Ժամանակաշրջանի ընթացքում վճարված ավանդներ	(650,856)	(459,801,692)	(3,115,776)	(14,623,608)	(664,823,768)	(3,233,355)
Ավանդների մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	263,418	40,816,769	417,289	348,105	38,802,129	167,545
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ – Ստորադաս փոխառություն						
Ստորադաս փոխառության մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	–	7,598,818	–	–	7,430,709	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ստորադաս փոխառություններ	–	–	–	–	338,758	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մարված ստորադաս փոխառություններ	–	(1,779,551)	–	–	–	–
Արտարժույթի վերազնահատումից զուտ արդյունք	–	(66,050)	–	–	(170,649)	–
Ստորադաս փոխառության մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	–	5,885,317	–	–	7,598,818	–

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ	0	1,709,129	7,816	0	1,198,588	15,493
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	534	18,258	481	431	19,576	784
Այլ եկամուտ	787	53,372	658	2,190	105,412	1,362
Տոկոսային ծախս	(2,686)	(1,156,178)	(12,526)	(18,641)	(1,417,551)	(9,382)
Արժեզրկումից կորուստներ	(52)	50,540	(1,512)	81	(248,007)	663
Այլ գործառնական ծախսեր	0	(34,756)	(21,489)	(8,660)	(51,908)	(29,465)

34. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ (շարունակություն)

Խումբն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Գործարքների ծավալները, մնացորդները ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ և ժամանակաշրջանի եկամուտը և ծախսը հետևյալն են.

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին (և ընտանիքի անդամներին) տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը ունեն 1-ից 20 տարի մարման ժամկետ և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-24% (2016թ.՝ 5-24%, 1-ից 20 տարի): Տնօրեններին տրամադրված վարկերը ապահովված են ոսկով, անշարժ գույքով, դրամական միջոցներով և այլ ակտիվներով:

34. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ (շարունակություն)

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<u>30/09/2017թ.</u>	<u>31/12/2016թ.</u>
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	356,337	405,774
Ընդամենը առանցքային կառավարչական անձնակազմի փոխհատուցում	356,336	405,774

33. Իրական արժեքի չափում

Խմբի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի համար, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համար, այնպես էլ իրական արժեքի ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվների համար:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Խմբի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Խմբի ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Խմբի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար տվյալ փոփոխության հիմնավորված լինելը:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում իրական արժեքով չափվող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացված են ստորև: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

- ▶ Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

- ▶ Մակարդակ 2 – Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- ▶ Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

35. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրական արժեքով և վերլուծում է դրանք ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, որում իրական արժեքի չափումը դասակարգված է.

2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ

հազար ՀՀ դրամ

	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը իրական արժեք</i>	<i>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	132,427,717	132,427,717	144,427,439
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	49,506,625	-	49,506,625	49,506,625
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	2,239,095	2,239,095	2,239,095
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	355,699	355,699	355,699
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	162,875,193	162,875,193	162,875,193
Այլ փոխառու միջոցներ	-	10,846,693	10,846,693	10,846,693
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	12,448,309	12,448,309	12,448,309
Ստորադաս փոխառություններ	-	5,885,317	5,885,317	5,885,317
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	728,686	728,686	728,686

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

հազար ՀՀ դրամ

	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը իրական արժեք</i>	<i>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	110,355,038	110,355,038	119,024,824
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,751,939	-	44,751,939	44,751,939
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	2,320,882	2,320,882	2,320,882
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	280,720	280,720	280,720
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	139,680,217	139,680,217	139,680,217
Այլ փոխառու միջոցներ	-	9,096,208	9,096,208	9,096,208
Ստորադաս փոխառություններ	-	7,598,818	7,598,818	7,598,818
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	399,715	399,715	399,715
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	278,064	278,064	278,064

35. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Պահանջներ և պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և գեղջվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են՝ ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղջվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքները կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2015թ.՝ 5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է՝ օգտագործելով գեղջված դրամական հոսքերի մեթոդը՝ կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ

հազար ՀՀ դրամ

Ֆինանսական ակտիվներ

Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ
Առևտրային արժեթղթեր

	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Ընդամենը</i>
		4,077,185	4,077,185
	805,566	21,555,969	22,361,535
		322,977	322,977
	805,566	25,956,131	26,761,697

Ընդամենը

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ
Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր

		45,271	45,271
		3,954,522	3,954,522

Ընդամենը

	0	3,999,793	3,999,793
--	----------	------------------	------------------

Զուտ իրական արժեք

	805,566	21,956,338	22,761,904
--	----------------	-------------------	-------------------

35. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
		<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական ակտիվներ			
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	0	0	0
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	604,112	14,267,299	14,871,411
Առևտրային արժեթղթեր	0	184,833	184,833
Ընդամենը	604,112	14,452,132	15,056,244
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	0	31,591	31,591
Ընդամենը	0	31,591	31,591
Զուտ իրական արժեք	604,112	14,420,541	15,024,653

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմները չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չզննանշվող ՀՀ բաժնետոմսեր

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը ՀՀ չզննանշվող բաժնետոմսերում չի կարող չափվել և, հետևաբար, դուրս է մնում այս բացահայտումից: Այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տե՛ս Ծան. 19-ը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվների		
Հող և շենքեր	4,772,427	4,772,427
Ընդամենը	4,772,427	4,772,427
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվների		
Հող և շենքեր	5,134,018	5,134,018
Ընդամենը	5,134,018	5,134,018

35. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-ում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Խմբի ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն էական ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները շարժը կարելի է համաձայնեցնել հետևյալ կերպ.

հազար ՀՀ դրամ

	<i>Հոդ և շենքեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
2017 հունվարի 1-ի դրությամբ	5,134,018	5,134,018
Ձեռքբերումներ	103	103
Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված եկամուտ/վնաս	(59,888)	(59,888)
Օտարում	(152,996)	(152,996)
Հիմնական միջոցների հոդվածների միջև տեղափոխություն	0	0
Կուտակված մաշվածություն	(148,810)	(148,810)
Ջուտ իրական արժեքը 2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	4,772,427	4,772,427

հազար ՀՀ դրամ

	<i>Հոդ և շենքեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
2016 հունվարի 1-ի դրությամբ	5,150,882	5,150,882
Ձեռքբերումներ	19,823	19,823
Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված եկամուտ/վնաս	206,031	206,031
Օտարում	(56,143)	(56,143)
Կուտակված մաշվածություն	(186,575)	(186,575)
Ջուտ իրական արժեքը 2016թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,134,018	5,134,018

Խմբի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը, ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հոդը և շենքերը վերագնահատվել են 2016թ.: Շենքերը նախկինում վերագնահատվել էին 2015թ.:

Նշանակալի չդիտարկվող ելակետային տվյալը՝ վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները էական ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

34. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվում

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների ցանկը, որոնք այնպես են փոխանցվել, որ բոլոր փոխանցված ֆինանսական ակտիվները կամ փոխանցված ֆինանսական ակտիվների մի մասը չեն բավարարում ապաճանաչման չափանիշներին:

		<i>30/09/2017թ.</i>		
		<i>Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր</i>		
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ</i>	<i>Առևտրային արժեթղթեր</i>	<i>Արժեթղթեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակտիվների հաշվեկշռային արժեք	Հետզնման պայմանագրեր	0	4,077,185	4,077,185
Ընդամենը		0	4,077,185	4,077,185
Համապատասխան պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	Հետզնման պայմանագրեր	0	3,987,609	3,987,609
Ընդամենը		0	3,987,609	3,987,609
Զուտ դիքք		0	89,576	89,576

		<i>31/12/2016թ.</i>		
		<i>Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր</i>		
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ</i>	<i>Առևտրային արժեթղթեր</i>	<i>Արժեթղթեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակտիվների հաշվեկշռային արժեք	Հետզնման պայմանագրեր	0	0	0
Ընդամենը		0	0	0
Համապատասխան պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	Հետզնման պայմանագրեր	0	0	0
Ընդամենը		0	0	0
Զուտ դիքք		0	0	0

Հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանագրով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են չորրորդ կողմին, և Խումբը դրա փոխարեն ստանում է դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Արժեթղթերի արժեքի ավելացման կամ նվազման դեպքում, Խումբը, որոշակի իրավիճակներում, կարող է պահանջել կամ նրանից կարող է պահանջվել դրամական միջոցների տեսքով լրացուցիչ ապահովություն: Խումբը եկել է այն եզրակացության, որ պահպանում է գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կապված այդպիսի արժեթղթերի հետ, այդ թվում վարկային, շուկայական, երկրային և գործառնական ռիսկերը, և այդ պատճառով չի ապաճանաչել դրանք: Բացի այդ, Խումբը ճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները ստացված դրամական միջոցների նկատմամբ:

Նման ձևով, Խումբն իրավունք ունի վաճառել կամ գրավադրել փոխառությամբ ներգրավված կամ հակադարձ հետզնման պայմանագրով ձեռք բերած արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը: Այս դեպքում գործընկերը պահպանում է սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Հետևաբար, Խումբը չի ճանաչում այդպիսի արժեթղթերը, այլ ճանաչում է առանձին ակտիվ դրամական տեսքով տրամադրված ցանկացած գրավի նկատմամբ:

36. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ (շարունակություն)

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվում (շարունակություն)

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթեր 2016թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ կազմել են 4,077,185հազ. դրամ (2016թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չեն եղել):

35. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվները, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:
հազար ՀՀ դրամ

	<i>Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար</i>		<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>		<i>Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել</i>	<i>Ստացված դրամական սպահովում</i>	<i>Զուտ գումար</i>
	<i>Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար</i>	<i>հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում</i>			
30/09/2017 թ. հազար ՀՀ դրամ							
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Հետգնման պայմանագրեր	3,987,609	-	3,987,609	(3,987,609)	-	-	-
Ընդամենը	3,987,609	-	3,987,609	(3,987,609)	-	-	-

	<i>Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար</i>		<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>		<i>Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել</i>	<i>Ստացված դրամական սպահովում</i>	<i>Զուտ գումար</i>
	<i>Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար</i>	<i>հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում</i>	<i>Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար</i>	<i>ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում</i>			
31/12/2016 թ. հազար ՀՀ դրամ							
Ֆինանսական ակտիվներ							
Հաճախորդներին տրված վարկեր - հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	1,373,788	-	1,373,788	(1,373,788)	-	-	-
Ընդամենը	1,373,788	-	1,373,788	(1,373,788)	-	-	-

36. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են ակտիվները և պարտավորությունները՝ իրենց սպասվելիք մարման ժամկետների կտրվածքով: Խմբի պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 38-ում:

	2017թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ								
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ընդամենը	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ընդամենը	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	49,506,625	0	0	49,506,625	0	0	0	0	49,506,625
Առևտրային արժեթղթեր	11,750	0	1,153	12,903	84,267	225,807	310,074	0	322,977
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	748,010	720,292	0	1,468,302	39,347	0	393,47	731,446	2,239,095
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	9,962,151	13,336,485	36,132,869	59,431,506	44,458,214	40,537,720	849,959,934	0	144,427,439
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	414,424	250,735	1,490,110	2,155,269	14,605,630	4,789,937	193,955,67	868,493	22,419,329
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	102,054	0	67,820	169,874	905,985	3,001,326	3,907,311	0	4,077,185
Հիմնական միջոցներ	0	0	0	0	0	0	0	5,918,633	5,918,633
Ոչ նյութական ակտիվներ	0	0	0	0	0	0	0	221,844	221,844
Բռնագանձված ակտիվներ	0	0	2,250,502	2,250,502	0	0	0	0	2,250,502
Այլ ակտիվներ	1,597,138	98,051	133,106	1,828,295	2,357	17,867	20,224	196,996	2,045,515
	62,342,153	14,405,563	40,075,560	116,823,276	60,095,800	48,572,657	108,668,457	7,937,412	233,429,144
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	12,376,547	0	0	12,376,547	0	0	0	71,762	12,448,309
Աձանցյալ պարտավորություններ	0	0	0	0	0	0	0	45,271	45,271
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	72,494,422	18,328,914	55,544,425	146,367,762	16,311,147	196,284	16,507,432	-	162,875,193
Այլ փոխառու միջոցներ	65,958	592,715	726,454	1,385,127	7,891,955	1,569,611	9,461,566	-	10,846,693
Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	0	67,377	16,685	84,062	3,870,460	0	3,870,460	-	3,954,522
Պարտավորություններ շահութահարկի գծով	0	0	324,613	324,613	0	0	0	-	324,613
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	0	0	0	1,227,095	0	1,227,095	-	1,227,095
Այլ պարտավորություններ	457,577	318,256	251,200	1,027,033	0	26,616	26,616	-	1,053,649
Ստորադաս փոխառություններ	0	96,556	0	96,556	0	5,788,761	5,788,761	-	5,885,317
	85,394,504	19,403,819	56,863,377	161,661,700	29,300,657	7,581,272	36,881,929	117,033	198,660,662
Զուտ դիրք	(23,052,352)	(4,998,256)	(16,787,817)	(44,838,424)	30,795,142	40,991,385	79,606,906	7,820,379	34,768,482
Կուտակված ձեռքվածք	(23,052,352)	(28,050,608)	(21,786,072)		14,007,326	79,606,906			

38. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն (շարունակություն)

	<i>2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>								
	<i>Ցայանջ և մինչև 1 ամիս</i>	<i>1-ից 3 ամիս</i>	<i>3-ից 12 ամիս</i>	<i>Մինչև 12 ամիս, ընդամենը</i>	<i>1-ից 5 տարի</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	<i>12 ամսից ավելի, ընդամենը</i>	<i>Առանց մարման ժամկետի</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,751,939	-	-	44,751,939			0		44,751,939
Առևտրային արժեթղթեր		3,884	1,196	5,080	165,560	14,193	179,753		184,833
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,070,779	-717	-26,746	1,043,316	38,381		38,381	1,239,185	2,320,882
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	7,961,755	23,469,389	29,786,359	61,217,503	21,189,352	36,617,969	57,807,321		119,024,824
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ		149,274	428,507	577,781	10,023,995	3,653,189	13,677,184	674,240	14,929,205
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր				0			0		0
Հիմնական միջոցներ Ոչ նյութական ակտիվներ			-	0			0	6,384,767	6,384,767
Բռնագանձված ակտիվներ			2,385,649	2,385,649			0	139,802	139,802
Այլ ակտիվներ	605,435	17,123	22,762	645,320	2,233		2,233	223,816	871,369
	54,389,908	23,638,953	32,597,727	110,626,588	31,419,521	40,285,351	71,704,872	8,661,810	190,993,270
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	205,473			205,473			0	72,591	278,064
Աժյլ փոխառու միջոցներ	31,591			31,591			0	0	31,591
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	54,242,791	26,653,162	52,922,912	133,818,864	5,778,935	82,405	5,861,340	13	139,680,217
Պարտավորություններ շահութահարկի գծով Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	1,427,187	660,753	637,930	2,725,870	5,509,200	861,138	6,370,338		9,096,208
Այլ պարտավորություններ	436,835	175,744		175,744			0		175,744
Ստորադաս փոխառություններ	1,739,947			1,739,947	1,113,141		1,113,141		1,113,141
Այլ պարտավորություններ	436,835			436,835	404,649		404,649		841,484
Ստորադաս փոխառություններ	1,739,947			1,739,947	1152	5,857,718	5,858,870		7,598,817
	58,083,824	27,489,659	53,560,842	139,134,324	12,807,077	6,801,261	19,608,338	72,604	158,815,266
Զուտ դիրք Կուտակված ճեղքվածք	(3,693,916)	(3,850,706)	(20,963,115)	(28,507,736)	18,612,444	33,484,090	60,685,740	8,589,206	32,178,004
	(3,693,916)	(7,544,621)	(24,813,820)		(2,350,671)	60,685,740			

Մարման ժամկետների միջև տարբերությունների վերլուծությունը չի արտացոլում այն ընթացիկ հաշիվների միջոցների պատմական կայունությունը, որոնց վերադարձը սովորաբար տեղի է ունենում ավելի երկար ժամանակահատվածի ընթացքում, քան ներկայացված է վերոնշյալ աղյուսակում: Վերոնշյալ աղյուսակում այդ մնացորդները ներառված են «Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս՝ ժամկետայնության խմբի մեջ»:

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները: Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության՝ Խումբը պարտավոր է մարել ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները ավանդատուների առաջին իսկ պահանջով:

37. Ռիսկերի կառավարում

Խմբի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Խմբի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Խմբի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկերի կառավարման գործընթացի նպատակն է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված համալիր միջոցառումների, սահմանաչափերի և ներքին իրավական ակտերի շրջանակներում օժանդակել Խմբի ղեկավարությանը կայացնելու որոշումներ, որոնք թույլ են տալիս արդյունավետ կառավարել Խմբի և Խմբի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը, հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով, շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության սահմանաչափերի ընդունելի մակարդակի ապահովումը: Ռիսկերի կառավարումը հիմնվում է Խմբի իրավասու մարմնի կողմից հաստատված ընթացակարգերի, կարգերի, նորմատիվների և սահմանաչափերի վրա: Խմբի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Ռիսկերի վերլուծությունը հանդիսանում է Խմբի ռազմավարական պլանավորման, ինչպես նաև ներդրումային ծրագրերի գնահատման մի մասը: Խմբի ռիսկերի կառավարման սկզբունքներին են դասվում. ճգնաժամային իրավիճակներում ռիսկերի կառավարման ոչ ստանդարտ ընթացակարգերի օգտագործումը, ֆինանսական դրության կայունության ստուգման նպատակով սթրես սցենարների պարբերաբար կիրառումը, ակտիվներում բիզնես գործառնությունների և վարկային պորտֆելի տեսակների կենտրոնացումից խուսափելը, Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների դիվերսիֆիկացումը, Խմբի կողմից ստանձնված ռիսկերի համապատասխան հաճախականությամբ մոնիտորինգի իրականացումը, բանկային ռիսկերի կենտրոնացված կառավարումը, ռիսկերի կառավարման վարչության և այլ ստորաբաժանումների միջև անընդհատ կապը:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում ռիսկերի կառավարումը կազմակերպում և կոորդինացնում է Գործադիր տնօրենը՝ Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան: Բանկում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանը վերաբերող այլ քաղաքականությունների հաստատման համար, որոնց հիման վրա Բանկի Գործադիր տնօրենը կազմակերպում է ռիսկերի կառավարումը՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի կառավարման սահմանաչափերը և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջները:

Վարչություն

Բանկում ռիսկերի կառավարման կազմակերպման նպատակով Բանկի Վարչությունն իրականացնում է՝

- ▶ ճգնաժամային իրավիճակներում Խմբի եկամտաբերության հետ կապված, ինչպես նաև գործառնական, ռազմավարական, վարկանիշային և իրավական ռիսկերին առնչվող Խմբի ռիսկերի կառավարման տեսակետի հիման վրա Խորհրդի համաձայնությամբ համալիր միջոցառումների հաստատումը,
- ▶ որոշակի գործարքների հանդեպ արգելքների սահմանումը,
- ▶ միջբանկային շուկայում առանց ապահովվածության իրականացվող գործառնությունների սահմանաչափերի սահմանումը,
- ▶ բանկային ռիսկերի կարգավորման և վերահսկման ներքին նորմատիվների սահմանումը:

Վարչությունը պատասխանատու է Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման, ինչպես նաև ողջ ֆինանսական համակարգի համար: Վարչությունը պատասխանատվություն է կրում նաև Խմբի իրացվելիության ֆինանսական ռիսկերի համար: Վարչությանն է վերապահված Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի գործառնությունները:

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչության հիմնական գործառնություններն են՝

- ▶ Խմբում ռիսկերի կառավարման գործուն մեխանիզմների և գործընթացների մշակումն ու ներդրումը, դրանց ներդրման նկատմամբ հսկողության իրականացումը,
- ▶ Խմբի կողմից տրամադրվող վարկերի ռիսկայնության վերլուծությունը և ծրագրային վարկերի տրամադրման գործընթացի նկատմամբ հսկողությունը,
- ▶ տրամադրված վարկերի մոնիտորինգը, խնդիրների բացահայտումը և դրանց վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացումը,
- ▶ գրավադրվող գույքի գնահատումների նկատմամբ վերահսկողության իրականացումը և գրավադրված գույքի վերագնահատումների պարբերական իրականացումը,
- ▶ Խմբի սեփականությունը հանդիսացող գույքի ապահովագրության գործընթացի կազմակերպումը,
- ▶ խնդրահարույց վարկային պորտֆելի կառավարումը:

Ներքին աուդիտ

Խմբի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Խմբի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Խումբը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, օրենսդրական, ֆորս մաժորային հանգամանքների, գնային և մրցակցային ռիսկերը:

Խմբի ներքին ռիսկերի դասին են պատկանում իր իսկ գործառնություններից բխող ռիսկերը: Դրանք են վարկային, գործառնական, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, հեղինակության, կապիտալի նվազման, անձնակազմի և փողերի լվացման ռիսկերը:

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը կատարում է Խմբի գործընկեր արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների մոնիտորինգ և եռամսյակը մեկ Բանկի Վարչության հաստատմանն է ներկայացնում այդ բանկերի գծով սահմանաչափերը:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում, հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով սահմանաչափերի (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի) սահմանում, արժեթղթերի փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը իրականացվում է բիզնես ստորաբաժանումների և մարքեթինգի բաժնի կողմից պարբերաբար իրականացվող Խմբի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբում կառավարվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից՝ մշակելով և կիրառելով տոկոսադրույքի ռիսկի գսպման մեխանիզմներ/մոդելներ, որի հիման վրա էլ Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի կողմից ընդունվում են որոշումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման համար ընտրել է տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի, դյուրացիայի և բազային ռիսկի մոդելները: Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի և դյուրացիայի մոդելները կիրառվում են սթրես սցենարների միջոցով ամսական կտրվածքով: Տոկոսադրույքի բազային ռիսկը կառավարվում է սթրես սցենարի միջոցով տարբեր խստության սցենարների կիրառմամբ եռամսյակային կտրվածքով:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային կառուցվածքի՝ իրացվելիության ճեղքվածքի (liquidity GAP) ամենօրյա քննարկում, ինչպես նաև բարձր իրացվելի գործիքներում ներդրումների տեսակարար կշռի նկատմամբ հսկողություն: Իրացվելիության ռիսկի գսպման նպատակով Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեին Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից ամսական կտրվածքով ներկայացվում է վերլուծություն Խմբի սպասվելիք մարումների, տրամադրվելիք միջոցների և դիրքի վերաբերյալ: Իրացվելիության ռիսկի կառավարումն իր մեջ ներառում է՝ Խմբի ակտիվների գնագոյացման մեխանիզմի մշակումը, բանկին տրամադրված փոխառությունների գումարների, տեսակների կամ համախառն տոկոսային ծախսերի սահմանաչափերը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար օգտագործվող ֆինանսավորման աղբյուրների կենտրոնացումների սահմանաչափերի կիրառումը, փոխառությունները ըստ մարման ժամկետների դիվերսիֆիկացնելու պահանջը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար Խմբի հետ կապված անձանցից (կազմակերպություններից) փոխառու միջոցների ներգրավման սահմանափակումները, տոկոսադրույքի ռիսկը սահմանափակելու սկզբունքներն ու մեթոդները՝ ներառյալ հետհաշվեկշռային հոդվածների հետ առնչվող տոկոսադրույքի ռիսկն ու սահմանաչափերը, տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակը, միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման տոկոսադրույքի վերաբերյալ որոշումների կայացման մեխանիզմներն ու ընթացակարգերը, Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի թույլատրելի սահմանաչափերը, Խմբի այն ստորաբաժանումների աշխատանքների կոորդինացման եղանակները, որոնք կարող են իրենց կողմից իրականացվող գործառնություններով ազդել Խմբի իրացվելիության մակարդակի վրա, իրացվելիության արտահերթ պահանջները (ինչը կարող է ծագել եկամուտների նվազման, չաշխատող ակտիվների աճի, ավանդների կենտրոնացման) բավարարելու ծրագիրը, Խորհրդին ու գործադիր մարմնին Խմբի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ տրամադրվող համապատասխան հաշվետվությունների ձևերը:

Կապիտալի նվազման ռիսկի չափման մեխանիզմներ են հանդիսանում ներքին և ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվները (կապիտալի համարժեքության, մեկ փոխառուի գծով և այլն): Ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես սցենարները հնարավորություն են տալիս որոշելու կապիտալի առավելագույն կորստի մեծությունը՝ կախված տարբեր հանգամանքներից:

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Անձնակազմի կառավարման բաժնի կողմից, որը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, ինչպես նաև կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրացմանն ուղղված դասընթացներ՝ ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ռեսուրսների հաշվին:

Փողերի լվացման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է ֆինանսական դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի լվացման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Խմբի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի կենտրոնացումներ (շարունակություն)

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Խմբի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարման հետ, որի արդյունքում Խումբը կարող է վնասներ կրել: Վարկային ռիսկը Խմբի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Խումբն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը հիմնականում առաջանում է վարկային գործունեությունից՝ կապված վարկերի և փոխառությունների տրամադրման հետ, և ներդրումային գործունեությունից՝ պայմանավորված Խմբի ակտիվների պորտֆելում պարտքային արժեթղթերի և այլ պարտքային գործիքների առաջացման հետ: Վարկային ռիսկ առկա է նաև մի շարք հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես օրինակ վարկային պարտավորվածությունները: Վարկային ռիսկը կառավարվում է համաձայն Խմբի վարկային քաղաքականության և ոլորտը կարգավորող այլ ներքին իրավական ակտերի:

Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից կատարվում է վարկային պորտֆելի օրական կտրվածքով մոնիտորինգ, կառուցված շարքերի հիման վրա վարկային պորտֆելի դինամիկայի հաշվարկ և պորտֆելի որակի վերլուծություն ըստ վարկատեսակների ու մասնաճյուղերի, ինչի հիման վրա կատարվում են վարկային պորտֆելի որակական ցուցանիշների կանխատեսումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը իրականացնում է նաև տարբեր վարկատեսակների վարկերի մոնիտորինգ հաստատված ընթացակարգերով, իսկ հարկ եղած դեպքում առանձին վարկերի մոնիտորինգ՝ ելնելով վարկառուի վարկունակության վատթարացումից: Ներքին իրավական ակտերի պահանջների համաձայն՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու նպատակով Խմբի կողմից տրամադրվող վարկերը նաև հաստատվում են ռիսկերի վարչության կողմից: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկումը կենտրոնացած է Ռիսկերի Կառավարման վարչությունում, որը պարբերաբար հաշվետվություն է ներկայացնում գործադիր խորհրդին:

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց վարկային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ վարկի որակի բարելավման այլ միջոցները:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի՝ վարկային ռիսկի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ ըստ աշխարհագրական սեզմենտների.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ոչ ՏՀԶԿ</i>			
	<i>ՀՀ</i>	<i>երկրներ</i>	<i>ՏՀԶԿ երկրներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	45,453,149	2,777,588	1,275,889	49,506,625
Առևտրային արժեթղթեր	322,977			322,977
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,376,210	316,898	545,988	2,239,095
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	125,458,992	8,784,521	10,183,926	144,427,439
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	21,608,430		810,899	22,419,329
Հետգնման պայմանագրերում գրավադրված արժեթղթեր	4,077,185			4,077,185
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	109,816	2,783	243,100	355,699
2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ	198,406,759	11,881,789	13,059,802	223,348,350

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի կենտրոնացումներ (շարունակություն)

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ոչ ՏՀԶԿ</i>		<i>ՏՀԶԿ երկրներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
	<i>ՀՀ</i>	<i>երկրներ</i>		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	43,719,886	156,599	875,454	45,286,422
Առևտրային արժեթղթեր	184,833	-	-	184,833
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,569,380	173,042	578,460	2,320,882
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	92,934,554	15,863,791	10,226,479	119,024,824
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	14,312,559	-	616,646	14,929,205
Հետգնման պայմանագրերում գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	0
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	111,623	84	169,013	280,720
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	152,832,835	16,193,516	12,466,052	181,492,403

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Խումբը կառավարում է վարկային ռիսկի կենտրոնացումները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով:

Խումբը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով ռիսկի ընդունելի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով: Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և ենթակա են վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով՝ ելնելով անհրաժեշտությունից: Ըստ վարկատեսակների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Վարկային կոմիտեի կողմից եռամսյակային կտրվածքով:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, լրացուցիչ սահմանափակում է հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար լրացուցիչ սահմանաչափերով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման ունակությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Խումբը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Առավել ավանդական մոտեցում է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը, որը նաև համընդհանուր ընդունված գործելակերպ է: Խումբը կանոններ է սահմանում ընդունելի գրավի տեսակների կամ ռիսկերի նվազեցման ուղղությամբ: Վարկերի և փոխառությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- ▶ Հիփոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- ▶ Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և մեքենաները,
- ▶ Ոսկին և դրամական միջոցները:

Իրավաբանական անձանց երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովված են, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը, որպես կանոն, ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու նպատակով Խումբը վարկառուից լրացուցիչ ապահովություն է պահանջում՝ առանձին վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման հայտանիշների ի հայտ գալու դեպքում: Վարկերի և փոխառությունները բացի այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ապահովություն հանդիսացող գրավի տեսակը որոշվում է՝ ելնելով գործիքի էությունից: Հիմնականում բանկերին վարկեր և փոխառություններ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում ապահովված չեն:

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն (շարունակություն)

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
Անշարժ գույքի գրավադրմամբ վարկեր	75,941,980	58,061,771
Ոսկու գրավով վարկեր	15,375,748	13,485,219
Կազմակերպությունների երաշխիքներով ապահովված վարկեր	8,397,146	5,895,609
Տրանսպորտային միջոցների գրավադրմամբ վարկեր	2,074,821	1,977,955
Դրամական միջոցներով ապահովված վարկեր	28,960,637	27,221,417
Պաշարների գրավադրմամբ վարկեր	221,616	896,863
Մարքավորումների գրավադրմամբ վարկեր	1,913,839	1,485,529
Այլ արժեթղթեր	251,095	1,513,788
Այլ գրավներ	6,193,921	5,155,738
Չապահովված վարկեր	10,077,238	7,885,131
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ (համախառն)	149,408,041	123,579,020

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա վարկերի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն որպես անհատապես արժեզրկված:

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ անհատապես արժեզրկված վարկերի գծով գրավների իրական արժեքը կազմում է 8,101,607 հազ. դրամ (2016թ. 8,147,725 հազ. դրամ):

Վարկերի հետ կապված պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և փաստաթղթային ակրեդիտիվները Խմբի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս չորրորդ անձանց գումարներ ստանալ Խմբից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ, և, հետևաբար, դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը: Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Խումբը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Մակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Խումբը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկումը գնահատելու հիմնական գործոնները հետևյալն են. արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 90 օր, արդյոք հայտնի են գործընկերների որևէ ֆինանսական դժվարությունների, նրանց վարկային վարկանիշի նվազման կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտման դեպքեր: Խումբը գնահատում է վարկերի արժեզրկումը՝ ելնելով արժեզրկված վարկերի ապագա դրամական հոսքերի վերլուծությունից և արժեզրկման հայտանիշեր չունեցող վարկերի գծով կորուստների նախկին փորձից, ցուցաբերելով պահպանողական մոտեցում:

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն (շարունակություն)

Անհատապես գնահատվող պահուստներ

Խումբն անհատապես սահմանում է յուրաքանչյուր անհատապես էական վարկի պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունը: Պահուստների չափի որոշման ժամանակ հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները. գործընկերոջ գործարար-ծրագրի կայունությունը, ֆինանսական բարդությունների ծագման դեպքում նրա ունակությունները բարելավելու գործունեության արդյունքները, սնանկացման պարագայում՝ կանխատեսվող ստացվելիք գումարները և ակնկալվող վճարման ենթակա շահաբաժինների գումարները, ֆինանսական օգնության ներգրավման հնարավորությունը, ապահովման միջոցի իրացման արժեքը, ինչպես նաև դրամական միջոցների ակնկալվող ժամկետները: Արժեզրկումից վնասները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, եթե չնախատեսված իրավիճակը պահանջում է ավելի մեծ ուշադրություն:

Խմբային հիմունքով գնահատվող պահուստներ

Անհատապես էական չհանդիսացող վարկերի (ներառյալ վարկային քարտերը, հիփոթեքային վարկերը և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես էական, բայց անհատապես արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշեր չունեցող վարկերի գծով պահուստները գնահատվում են խմբային հիմունքներով: Պահուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, այդ թվում յուրաքանչյուր վարկային պորտֆել թեստավորվում է առանձին:

Խմբային հիմունքով գնահատման դեպքում որոշվում է պորտֆելի արժեզրկումը, որը կարող է տեղի ունենալ նույնիսկ անհատական արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշերի բացակայության դեպքում: Արժեզրկումից վնասները որոշվում են հետևյալ տեղեկատվության հիման վրա. պորտֆելի գծով նախորդ ժամանակաշրջանների վնասները, ընթացիկ տնտեսական պայմանները, մոտավոր ժամանակահատվածը՝ սկսած հնարավոր կորստի պահից մինչև այն պահը, երբ կհաստատվի, որ այն պահանջում է անհատապես գնահատվող արժեզրկման պահուստի ստեղծում, ինչպես նաև, ստացման ենթակա ակնկալվող գումարները և ակտիվի արժեզրկումից հետո արժեքի վերականգնումը:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն հիմունքներով ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխառություններ

Ստորև աղյուսակում ներկայացված է վարկերի և փոխառությունների որակը ըստ դասերի.

<i>2017 թ. Մեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված</i>			<i>Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Անհատապես ս արժեզրկված</i>	<i>Ընդամենը</i>
	<i>Բարձր</i>	<i>Մտանդարտ</i>	<i>Ցածր</i>			
	<i>վարկանիշ</i>	<i>վարկանիշ</i>	<i>վարկանիշ</i>	<i>արժեզրկված</i>	<i>արժեզրկված</i>	
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	28,960,637	111,954,634	-	1,497,756	6,995,014	149,408,041

<i>2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված</i>			<i>Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Ընդամենը</i>
	<i>Բարձր</i>	<i>Մտանդարտ</i>	<i>Ցածր</i>			
	<i>վարկանիշ</i>	<i>վարկանիշ</i>	<i>վարկանիշ</i>	<i>արժեզրկված</i>	<i>արժեզրկված</i>	
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	27,221,417	88,178,139		1,446,721	6,732,743	123,579,020

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն (շարունակություն)

Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերը և փոխառությունները ներառում են ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերը: Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերի վերլուծությունը ըստ վճարման ուշացման ժամկետների հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.				
	<i>Մինչև 30 օր</i>	<i>31-60 օր</i>	<i>61-90 օր</i>	<i>90 օրից առավել</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	10,604	0	831	18,840	30,275
Գյուղատնտեսություն	661	12,785	1,403	13,466	28,314
Շինարարություն					
Առևտուր	9,567	8,621	8,793	13,700	40,682
Տրանսպորտ և կապ	0	0	0	12,413	12,413
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	199,157	84,245	121,849	433,092	838,343
Հիփոթեքային վարկեր	87,312	57,911	28,458	340,560	514,240
Ծառայությունների ոլորտ	0	0	0	10,603	10,603
Այլ	4,062	0	3,949	14,875	22,887
Ընդամենը	311,363	163,562	165,282	857,548	1,497,756

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	31/12/2016թ.				
	<i>Մինչև 30 օր</i>	<i>31-60 օր</i>	<i>61-90 օր</i>	<i>90 օրից առավել</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	0	0	21,986	11,343	33,329
Գյուղատնտեսություն	994	0	1,281	21,290	23,565
Շինարարություն	0	0	0	0	0
Առևտուր	21,428	0	5,357	73,518	100,303
Տրանսպորտ և կապ	0	0	0	0	0
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	107,802	103,187	58,902	589,546	859,437
Հիփոթեքային վարկեր	64,917	18,038	42,889	260,418	386,261
Ծառայությունների ոլորտ	0	0	0	0	0
Այլ	3,622	0	0	40,203	43,825
Ընդամենը	198,763	121,225	130,415	996,318	1,446,720

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Խումբը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելներին: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է ՎաՌ մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծության միջոցով:

**39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)
Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)**

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2016թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը 2017 թ . սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով հաստատուն տոկոսադրույքով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի գույքահեռ տեղաշարժեր:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 30/09/17</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 30/09/17</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 30/09/17</i>
Արժույթ			
Հայկական դրամ	3.7%	(62,614)	(1,669,969)
ԱՄՆ Դոլար	1%	-	(191,252)
Արժույթ			
	<i>Բազիսային կետերի նվազում 30/09/17</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 30/09/17</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 30/09/17</i>
Հայկական դրամ	-3.7%	62,614	1,669,969
ԱՄՆ Դոլար	-1%	-	191,252
Արժույթ			
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 31/12/2016թ.</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/12/2016թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 31/12/2016թ.</i>
Արժույթ			
Հայկական դրամ	3.7%	(18,448)	(1,174,090)
ԱՄՆ Դոլար	1%	-	(142,859)
Արժույթ			
	<i>Բազիսային կետերի նվազում 31/12/2016թ.</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 31/12/2016թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 31/12/2016թ.</i>
Հայկական դրամ	-3.7%	18,448	1,174,090
ԱՄՆ Դոլար	-1%	-	142,859

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Արտարժույթային ռիսկը Խումբը կառավարում է՝ օգտվելով ստանդարտ և Վաճառման մեթոդաբանություններից: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Խումբն ունի էական արժույթային դիրքեր՝ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների, ինչպես նաև սպասվող դրամական հոսքերի գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի զգայունությունից): Կապիտալի վրա ազդեցությունը չի տարբերվում համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա ազդեցությունից: Բոլոր այլ ցուցանիշները հաստատում են:

Բացասական գումարները արտացոլում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ գուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ գուտ աճը:

հազար ՀՀ դրամ

	<i>30 սեպտեմբերի, 2017թ.</i>		<i>31 դեկտեմբերի, 2016թ.</i>	
	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>
ԱՄՆ դոլար	6%	5,317	6%	(34,858)
ԱՄՆ դոլար	-6%	(5,317)	-6%	34,858
Եվրո	11%	(8,575)	11%	377
Եվրո	-11%	8,575	-11%	(377)

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

Խումբը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Խումբը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր դրամով պարտավորությունների 2%-ի և արտարժույթով պարտավորությունների 18%-ի չափով պահուստավորման գումար (տե՛ս Ծանոթագրություն 15-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես կապված սթրես գործոնները:

Խմբի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար վերջիններիս մարման ժամանակ, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Խումբը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

<i>Այդ հարաբերակցությունը կազմել է՝</i>	<i>30/09/2017թ., %</i>	<i>31/12/2016թ., %</i>
Ն21 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/Ընդհանուր ակտիվներ)	36.17%	39.01%
Ն22 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	105.38%	116.23%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների.

Ստորև ներկայացվում է սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար տե՛ս Ծանոթագրություն 38-ը:

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես էթե մարման պահանջը ներկայացված լինել ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն Խումբը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Խումբը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Խմբի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/09/2017թ.</i>					<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ցպահանջ կամ մինչև մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 ամիս</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	12,376,953	0	0	0	71,762	12,448,715
Ածանցյալ պարտավորություններ	0	0	0	0	45,271	45,271
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	72,506,508	18,537,560	57,545,907	18,547,073	331,604	167,468,652
Այլ փոխառու միջոցներ Կազմակերպության կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	66,059	600,972	758,243	9,936,065	2,421,980	13,783,319
Ստորադաս փոխառություններ	0	67,377	16,685	4,326,953	0	4,411,015
	0	96,556	0	0	7,916,407	8,012,963
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	84,949,520	19,302,465	58,320,835	32,810,091	10,787,024	206,169,935
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	9,643,604	932,211	915,139	941,684	57,657	12,490,295

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>31/12/2016թ.</i>					<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ցպահանջ կամ մինչև մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 ամիս</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	205,473	0	0	0	72,591	278,064
Ածանցյալ պարտավորություններ	18,063	0	0	0	13,528	31,591
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	54,262,156	26,995,968	55,391,082	6,607,702	161,891	143,418,799
Այլ փոխառու միջոցներ	1,427,262	670,893	703,130	7,137,018	1,302,071	11,240,375

	<i>30/09/2017թ.</i>					<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ցպահանջ կամ միջևն մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 ամիս</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>						
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ Ստորադաս	402,055	0	0	0	0	402,055
փոխառություններ	1,742,795	0	0	0	8,316,020	10,058,815
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	58,071,332	27,666,861	56,094,212	13,744,720	9,852,573	165,429,698
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	6,088,226	2,253,510	2,680,709	332,880	-	11,355,325

39. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Խումբը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ բաժնետերերից և կապակցված կողմերից: Նշված գումարների ցանկացած էական վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Խմբի գործունեության վրա: Խմբի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի դեպքում նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Խմբին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկերի կառավարման բարձրագույն մարմինը Խմբի Վարչությունն է, որը պատասխանատու է գործառնական ռիսկերի վերահսկման համար: Գործառնական ռիսկը Խմբում գործարքների սահմանված կարգի և ընթացակարգերի՝ գործող օրենսդրությանը անհամապատասխանության կամ դրանց խախտման, Խմբի աշխատակիցների անիրազեկության կամ սխալների, Խմբի կողմից կիրառվող տեղեկատվական, տեխնոլոգիական և այլ համակարգերի ֆունկցիոնալ հնարավորությունների անբավարարության հետևանքով վնասների առաջացման ռիսկն է: Խմբի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի, Խմբի կողմից իրականացվող ցանկացած գործարքի ընթացքում կրկնակի ստուգման սկզբունքի միջոցով: Գործառնական ռիսկի առավել արդիական տեսակների կառավարումը նկարագրված է ստորև:

Իրավական ռիսկ. Խմբի բոլոր ստանդարտ պայմանագրերի օրինակելի ձևերը մշակվում են Խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից համապատասխան ստորաբաժանման հետ համագործակցության միջոցով և հաստատվում են Խմբի Վարչության կողմից: Խմբի առօրյա գործունեության ընթացքում Խմբի և չորրորդ անձանց հետ փոխհարաբերությունները կարգավորող ոչ ստանդարտ պայմանագրերի կիրառումը թույլատրվում է միայն այդ պայմանագրերի վերաբերյալ Խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից եզրակացության առկայության դեպքում:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (SS) հետ առնչվող ռիսկերը կառավարվում են Խմբում գործող ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Գործընթացի ռիսկի գսպման մեխանիզմներ են՝

- ▶ բոլոր բիզնես գործընթացների կանոնակարգումը ներքին իրավական ակտերի միջոցով,
- ▶ Խմբի ակտիվների և առավել կարևոր փաստաթղթերի (այդ թվում՝ վարկային պայմանագիր) ֆիզիկական պաշտպանվածությունը,
- ▶ սահմանաչափերի սահմանումը և պահպանումը,
- ▶ գույքի և գրառումների համատեղ պահպանումը,

- ▶ տվյալների գրանցամատյանների կիրառումը և արխիվացումը,
- ▶ գործընթացների ժամանակ երկու աչքի սկզբունքի կիրառումը:

Ներքին աուդիտը պարբերաբար տալիս է Խմբի ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության և Խմբի ռիսկերին համարժեք լինելու գնահատական և հսկողություն է իրականացնում Խմբի գործունեության և գործառնական ռիսկերի նկատմամբ:

Խմբի՝ ստանդարտներին համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Խմբի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

38. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

Կառավարչական նպատակներից էլնելով, հիմնվելով մատուցվող ծառայությունների և ապրանքատեսակների վրա Բանկն իր գործունեությունը բաժանում է երեք սեզմենտների և դրանց արդյունքների հիման վրա կայացվում են ռազմավարական որոշումներ:

Մանրաձախ բանկային գործունեություն- Ֆիզիկական անձանց ընթացիկ հաշիվների բացում և վարում, դեպո հաշիվների վարում, ավանդների ներգրավում սպառողական և հիփոթեքային վարկերի տրամադրում, օվերդրաֆտների, վարկային քարտերի սպասարկում, փոքր և միկրո վարկերի տրամադրում:

Կորպորատիվ բանկային գործունեություն- Կազմակերպություններին վարկերի տրամադրում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների բացում և սպասարկում:

Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն- Ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ՝ գանձապետական ֆինանսական, ներդրումային բաժնիկային ծառայություններ, վարձակալություն, կազմակերպությունների միաձուլման և դադարեցման խորհրդատվությունների տրամադրում:

Ռեսուրսների բաշխման և գործունեության գնահատման նպատակով ղեկավարությունը հետևում է իր բիզնես միավորների գործառնական արդյունքներին առանձին-առանձին:

Բիզնես սեզմենտների միջև գործողությունները կատարվում են առևտրային պայմաններով: Տեղի է ունենում բիզնես-սեզմենտների միջև ֆինանսական ռեսուրսների վերաբաշխում: Վերոնշյալ ռեսուրսների գծով տոկոսադրույքը հաշվարկվում է Բանկի կապիտալի արժեքի հիման վրա: Բիզնես-սեզմենտների միջև առկա չեն եկամուտի և ծախսերի այլ էական հոդվածներ: Սեզմենտների ակտիվները և պարտավորությունները ներառում են գործառնական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք կազմում են Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծ մասը:

Ստորև ներկայացված է 30.09.17թ. դրությամբ բիզնես-սեզմենտների գծով սեզմենտային տեղեկատվությունը:

<i>Հազար դրամ</i>	Մանրաձախ Բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային, բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Զուտ տոկոսային եկամուտ	3,862,581	1,456,746	1,300,141	6,619,468
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտ	2,351,493	410,692	157,829	2,920,014
Գործառնական շահույթ	6,214,074	1,867,438	1,457,970	9,539,482
Արժեզրկումից կորուստներ	(423,242)	(547,389)		(970,631)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(540,195)	(34,548)	(16,563)	(591,306)
Անձնակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(3,443,795)	(895,113)	(614,963)	(4,953,872)
Շահույթ մինչև շահութահարկը	1,806,841	390,388	826,444	3,023,673
Շահութահարկի գծով ծախս	(324,201)	(70,047)	(148,289)	(542,537)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	1,482,640	320,341	678,155	2,481,136

<i>Հազար դրամ</i>	Մանրաձախ Բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային, բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ	70,203,991	74,223,448	29,058,586	173,486,025
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություն	72,701,489	90,173,704	33,134,841	196,010,034

Տոկոսակիր ակտիվները ներառում են առևտրային նպատակով պահվող, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները, բանկերին տրված վարկեր, փոխառությունները, հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները, հաճախորդներին տրված վարկերը, ակրեդիտիվները, ֆինանսական վարձակալության, ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարները:

Տոկոսակիր պարտավորությունները ներառում են բանկերի, հաճախորդների պարտավորությունների գումարը, թողարարված պարտքային արժեթղթերը, ստորադաս և այլ փոխառությունները:

39. Կապիտալի համարժեքություն

Խումբն ակտիվորեն կառավարում է կապիտալը իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու նպատակով: Խմբի կապիտալի համարժեքությունը վերահսկվում է՝ կիրառելով Բազելյան համաձայնագրով սահմանված կապիտալի գծով սկզբունքներն ու ցուցանիշները և Խմբի վերահսկման նպատակով ԿԲ-ի կողմից սահմանված նորմատիվները:

Խմբի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Խումբն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%: Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է կանոնադրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի պահանջներին համաձայն: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերազնահատման պահուստները:

2017 թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի կապիտալի համարժեքության նորմատիվը, որը հաշվարկվել է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջներին համաձայն, կազմել է

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/09/2017թ.	31/12/2016թ.
1-ին դասի կապիտալ	23,277,464	20,622,475
2-րդ դասի կապիտալ	10,986,228	9,001,380
Ընդհանուր կապիտալ	34,263,692	29,623,855
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	194,355,969	137,415,853
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	17.63%	21.56%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Բանկերի համար սահմանված նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը 30,000,000 հազ. դրամ է: Նորմատիվային միջին կապիտալը սեպտեմբեր ամսվա համար կազմել է **34,263,692** հազ. դրամ (2016 թ. դեկտեմբերին՝ 29,623,855 հազ. դրամ):